

KRAKOWSKI INFORMATOR DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH KRAKÓW 2014

Wydawca:

Urząd Miasta Krakowa

Referat ds. Problematyki Osób Niepełnosprawnych

30-103 Kraków, ul. Stachowicza 18

Tel/fax 12 616-50-27

e-Mail: beata.schechtel-maczka@um.krakow.pl

Stan prawny 28 luty 2014 r.

Skład i projekt okładki: Maciej Zasowski

Autor zdjęć: Wiesław Majka

SPIS TREŚCI

1 Orzecznictwo	6
1.1 Orzecznictwo dla celów pozarentowych	6
1.2 Legitymacje osoby niepełnosprawnej	11
2 Charakterystyka szkolnictwa specjalnego i integracyjnego	13
2.1 Szkolnictwo specjalne	13
2.2 Szkolnictwo integracyjne	16
2.3 Wizyta w poradni psychologiczno-pedagogicznej	16
2.4 Możliwość skorzystania z pomocy zwanej "Wczesnym wspomaganie rozwoju"	21
2.5 Transport uczniów	24
3 Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	25
3.1 Osoba niepełnosprawna, a pracodawca	25
3.2 Zadania Grodzkiego Urzędu Pracy z zakresu rehabilitacji osób z niepełnosprawnością	27
3.3 Dane kontaktowe Grodzkiego Urzędu Pracy w Krakowie	37
3.4 Biura pośrednictwa pracy	38
4 Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	41
4.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Warsztatów Terapii Zajęciowej	41
4.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	42

4.3 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	42
4.4 Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	44
4.5 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	45
4.6 Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	47
4.7 Dofinansowanie likwidacji barier technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	48
4.8 Dofinansowanie usług tłumacza migowego	50
4.9 Świadczenia pieniężne	51
4.10 Świadczenia niepieniężne	52
4.11 Przewóz osób niepełnosprawnych	53
5 Świadczenia socjalne	57
5.1 Zasitek pielęgnacyjny	57
5.2 Świadczenie pielęgnacyjne	58
5.3 Specjalny zasitek opiekuńczy	60
5.4 Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	62
6 Ulgi i uprawnienia	66
6.1 Ulgi w podatku dochodowym	66
6.2 Ulgi rehabilitacyjne	67
6.3 Poczta, radio, telewizja i telekomunikacja	69
6.4 Zwolnienie od podatku od czynności cywilnoprawnych	73
6.5 Ulgowa opłata paszportowa	73
6.6 Ulga przy opłacie za wymianę dowodu osobistego	74
6.7 Karta parkingowa	75
6.8 Miejsca postojowe dla osób niepełnosprawnych	77
6.9 Transport zbiorowy	78

7 Instytucje i formy pomocy dla osób chrujących psychicznie w Krakowie	87
7.1 Przychodnie	89
7.2 Instytucje i formy pomocy dla osób chorujących psychicznie	102
8 Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych	105
Aneks	123

1. ORZECZNICTWO

1.1 ORZECZNICTWO DLA CELÓW POZARENTOWYCH

1.1.1 Instytucje orzekające – wprowadzenie

Do orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności powołane są Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – jako organy I instancji oraz Wojewódzkie Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności działające jako II instancja – odwoławcza. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności jest orzecznictwem dla celów pozarentowych, w celu korzystania z ulg i uprawnień.

W przypadku osób zameldowanych na podstawie odrębnych przepisów na terenie Gminy Miejskiej Kraków lub na jej terenie przebywających, właściwym miejscowo, w celu uzyskania orzeczenia jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie, funkcjonujący w strukturze Urzędu Miasta Krakowa, z siedzibą przy ulicy Stachowicza 18 w Krakowie – tel. 12 616-52-12, 12 616-52-17, fax. 12 616-52-14.

Zespół przyjmuje osoby zainteresowane w poniedziałek, w godzinach 9.30 – 16.30 oraz od wtorku do piątku w godzinach 8.00 – 15.00.

Druki niezbędne do ubiegania się o wydanie omawianego orzeczenia dostępne są w siedzibie Zespołu lub pobrać je można ze strony Miejskiej Prezentacji Internetowej „Magiczny Kraków” – www.krakow.pl lub strony Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Krakowa – www.bip.krakow.pl

1.1.2 Orzekanie o stopniu niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie wydaje **orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób po ukończeniu 16 roku życia**, na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego, albo za ich zgodą na wniosek ośrodka pomocy społecznej.

Wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności zawiera:

- Dane osobowe osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna prawnego, w przypadku osoby niepełnoletniej;
- Adres zamieszkania lub pobytu, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz numer PESEL;
- Określenie celu dla którego niezbędne jest uzyskanie orzeczenia;
- Dane dotyczące sytuacji społecznej i zawodowej osoby zainteresowanej;
- Oświadczenia osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego/opiekuna prawnego w przypadku osoby niepełnoletniej, o prawdziwości danych zawartych we wniosku.

Do wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dołącza się zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane dla potrzeb zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności zawierające: opis rozpoznanych chorób zasadniczych i współistniejących. Musi być ono wydane (nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku) przez lekarza, pod opieką którego osoba zainteresowana pozostaje. W analogiczny sposób dołączyć można także inne posiadane dokumenty medyczne oraz wszelką posiadaną dokumentację medyczną mogącą mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności.

Wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności następuje na posiedzeniu składu orzekającego, po przeprowadzonym uprzednio badaniu lekarskim. Osoba zainteresowana zawiadamiana jest o terminie badania lekarskiego i posiedzenia składu orzekającego listownie, na co najmniej 14 dni przed jego datą i nie później niż w ciągu 1 miesiąca od daty złożenia wniosku. Natomiast w przypadku spraw szczególnie skomplikowanych – w terminie do dwóch miesięcy od daty złożenia wniosku.

Skład orzekający wydaje orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zaliczające osobę zainteresowaną do jednego z trzech stopni niepełnosprawności: **znacznego, umiarkowanego** albo **lekkiego**.

Do **znacznego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do **umiarkowanego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej i częściowej pomocy innych, w celu pełnienia ról społecznych.

Do **lekkiego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu powodującej istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Stopień niepełnosprawności orzekany jest: **na stałe** – jeżeli według wiedzy medycznej stan zdrowia nie rokuje poprawy, **albo na określony okres czasu** – jeżeli według wiedzy medycznej może nastąpić poprawa stanu zdrowia. Każde orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zawiera cyfrowo-literowe określenie symboli przyczyny niepełnosprawności i zawiera także wskazania dotyczące:

- Odpowiedniego zatrudnienia;
- Szkolenia;
- Zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;
- Uczestnictwa w terapii zajęciowej;
- Zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- Korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji;
- Konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;
- Konieczności stałego współudziału opiekuna prawnego dziecka w procesie jego leczenia;
- Rehabilitacji i edukacji;
- Korzystania z karty parkingowej;
- Konieczności zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Od orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania

o Niepełnosprawności w Krakowie przysługuje odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie, za pośrednictwem Zespołu, który orzeczenie wydał, w terminie 14 dni od daty jego odbioru.

Z kolei orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie może być zaskarżone w terminie 30 dni od daty jego doręczenia do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie.

Postępowanie w sprawach odwoławczych wolne jest od kosztów i opłat sądowych.

1.1.3 Orzekanie o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie wydaje **orzeczenia o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień** na wniosek osoby zainteresowanej posiadającej ważne orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów lub niezdolności do pracy.

Wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień zawiera:

- Dane osobowe osoby zainteresowanej;
- Adres zamieszkania lub pobytu, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, numer PESEL;
- Określenie celu dla którego niezbędne jest uzyskanie orzeczenia;
- Dane dotyczące sytuacji społecznej i zawodowej osoby zainteresowanej;
- Oświadczenia osoby zainteresowanej o prawdziwości danych zawartych we wniosku.

Do wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności dołącza się zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane dla potrzeb zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności zawierające: opis rozpoznanych chorób zasadniczych i współistniejących (wydane nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku) przez lekarza pod opieką którego dziecko pozostaje, a także inne posiadane dokumenty medyczne mogące mieć wpływ na ustalenie niepełnosprawności, a także formularz informacji o uczniu wypełniany przez pedagoga szkolnego lub wychowawcę klasy.

W postępowaniu, w sprawach o których mowa powyżej, stopień niepełnosprawności określa się na podstawie przedłożonych orzeczeń, a wskazania zawarte w orzeczeniu ustala się stosownie do naruszonej

sprawności organizmu i ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z określonych ulg i uprawnień.

Od wydanego przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności o wskazaniach do ulg i uprawnień **nie przysługuje, zgodnie z obowiązującymi przepisami odwołanie.**

1.1.4 Orzekanie o niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie wydaje orzeczenia o niepełnosprawności dla osób przed ukończeniem 16 roku życia, na wniosek jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego, albo za ich zgodą na wniosek ośrodka pomocy społecznej.

Wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności dla osoby, która nie ukończyła 16 lat zawiera:

- Dane osobowe tej osoby oraz jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego;
- Adres zamieszkania lub pobytu, serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, numer PESEL osoby ubiegającej się o orzeczenie i jej przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego;
- Określenie celu dla którego niezbędne jest uzyskanie orzeczenia;
- Dane dotyczące sytuacji społecznej i szkolnej;
- Oświadczenia przedstawiciela ustawowego dziecka lub opiekuna prawnego o prawdziwości danych zawartych we wniosku.

Do wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności dołącza się dokumentację medyczną, w tym: zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia zawierające: jego opis, rozpoznanie chorób zasadniczych i współistniejących, wydane (nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku) przez lekarza pod opieką którego osoba zainteresowana pozostaje, a także inne posiadane dokumenty medyczne mogące mieć wpływ na ustalenie niepełnosprawności, a także formularz informacji o uczniu wypełniany przez pedagoga szkolnego lub wychowawcę klasy.

Wydanie orzeczenia o niepełnosprawności następuje na posiedzeniu składu orzekającego po przeprowadzonym uprzednio badaniu lekarskim. Przedstawiciel ustawowy dziecka lub opiekun prawny zawiadamiany jest o terminie badania lekarskiego i posiedzeniach składu orzekającego listownie, na co najmniej 14 dni przed jego datą, nie później niż w ciągu 1 miesiąca od daty złożenia wniosku. Natomiast w przypadku spraw szczególnie skomplikowanych w terminie do 2 miesięcy od daty złożenia wniosku.

Ocena niepełnosprawności dziecka dokonywana jest na podstawie:

- Przewidywanego okresu trwania upośledzenia stanu zdrowia przekraczającego okres 12 miesięcy;
- Niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie się z otoczeniem, co powoduje konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy, w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w analogicznym wieku, albo znacznego zaburzenia funkcjonowania organizmu, wymagającego systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu i poza domem.

Orzeczenie zaliczające dziecko do osób niepełnosprawnych stanowić może podstawę do:

- Uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego i/lub świadczenia pielęgnacyjnego;
- Zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie;
- Korzystania z karty parkingowej.

Od orzeczenia Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie przysługuje odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie, za pośrednictwem Zespołu, który orzeczenie wydał w terminie 14 dni od daty jego odbioru.

Z kolei orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie może być zaskarżone w terminie 30 dni od daty jego doręczenia do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie.

Postępowanie w sprawach odwoławczych wolne jest od kosztów i opłat sądowych.

1.2 LEGITYMACJE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Orzeczenia wydawane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie stanowią podstawę do korzystania z ulg i uprawnień przysługujących na podstawie odrębnych przepisów.

Dokumentem potwierdzającym status osoby niepełnosprawnej jest legitymacja osoby niepełnosprawnej wydawana przez Starostę z upoważnienia Prezydenta. Legitymację wydają Przewodnicząca lub Sekretarz Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie.

Wniosek o wydanie legitymacji osoba zainteresowana lub jej przedstawiciel ustawowy bądź opiekun prawny składa w Zespole dołączając do niego: w przypadku osób po ukończeniu 16 roku życia:

- Dwa aktualne zdjęcia;
- Kserokopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub grupie inwalidzkiej (oryginał orzeczenia i dowód osobisty do wglądu przy składaniu wniosku).

W przypadku osób przed ukończeniem 16 roku życia:

- Kserokopię orzeczenia o niepełnosprawności (oryginał orzeczenia i dowód osobisty przedstawiciela ustawowego dziecka lub opiekuna prawnego do wglądu przy składaniu wniosku).

Na wniosek osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego dziecka, w legitymacji wpisywany jest symbol przyczyny niepełnosprawności.

Legitymacja wydawana jest w ciągu 7 dni od daty złożenia wniosku, a postępowanie w sprawie o jej wydanie jest **wolne od opłat**.

2. CHARAKTERYSTYKA SZKOLNICTWA SPECJALNEGO I INTEGRACYJNEGO

2.1 SZKOLNICTWO SPECJALNE

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież niepełnosprawną oraz niedostosowaną społecznie, wymagającą stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, albo specjalnych i w specjalnych ośrodkach szkolno – wychowawczych.

W zależności od stopnia niepełnosprawności uczniowie realizują różne podstawy programowe. Uczniowie upośledzeni umysłowo w stopniu lekkim realizują podstawę programową, taką samą, jak uczniowie w szkołach ogólnodostępnych, uczniowie upośledzeni umysłowo w stopniu umiarkowanym lub znacznym realizują odrębną podstawę programową.

Podstawą do objęcia ucznia kształceniem specjalnym jest orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez publiczne poradnie psychologiczno – pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

Liczba uczniów w oddziale szkolnym powinna wynosić:

- Dla upośledzonych umysłowo w stopniu lekkim – od 10 do 16 uczniów;
- Dla upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym lub znacznym – od 6 do 8 uczniów;
- Dla niewidomych i słabo widzących – od 8 do 10 uczniów;
- Dla niesłyszących i słabo słyszących – od 6 do 8 uczniów;
- Dla uczniów z chorobą przewlekłą – od 10 do 16 uczniów;
- Dla uczniów z zaburzeniami psychicznymi – od 6 do 8 uczniów;
- Dla uczniów z autyzmem i niepełnosprawnościami – od 2 do 4 uczniów;
- Dla niepełnosprawnych ruchowo – od 8 do 12 uczniów;

- Dla niedostosowanych społecznie, zagrożonych uzależnieniem i z zaburzeniami zachowania – od 10 do 16 uczniów.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych wydają zespoły orzekające, działające w publicznych poradniach psychologiczno – pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, stopnia upośledzenia umysłowego lub innego zaburzenia.

Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w szkołach specjalnych jest prowadzone nie dłużej niż do ukończenia przez ucznia;

- 18 roku życia - w przypadku szkoły podstawowej;
- 21 roku życia - w przypadku gimnazjum;
- 24 roku życia - w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej.

Natomiast uczniowie upośledzeni umysłowo w stopniu głębokim realizują obowiązek szkolny w formie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych, które mogą być organizowane od 3 do 25 roku życia.

2.1.1 Zajęcia rewalidacyjno–wychowawcze dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.

Zajęcia rewalidacyjno–wychowawcze są formą realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim w wieku od 3 do 25 lat w szkołach specjalnych. Mogą być prowadzone indywidualnie lub zespołowo.

Minimalny wymiar zajęć, w zależności od możliwości psychofizycznych oraz specyficznych potrzeb rewalidacyjnych uczestników zajęć, wynosi:

- 20 godzin tygodniowo, nie więcej niż 6 godzin dziennie - w przypadku zajęć zespołowych (2-4 osób);
- 10 godzin tygodniowo, nie więcej niż 4 godziny dziennie - w przypadku zajęć indywidualnych.

Nie wyodrębnia się etapów edukacyjnych i klas, uczestnicy zajęć nie podlegają przepisom w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania, nie otrzymują świadectw, nie obowiązuje ich żadna podstawa programowa. Zajęcia prowadzone są w oparciu o indywidualny program opracowany przez prowadzącego je nauczyciela we współpracy z psychologiem, na podstawie wskazań zawartych w orzeczeniu o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych, wydawanych na okres do pięciu lat.

Wybór oferty kształcenia

Wybór przedszkola/szkoły, to niezwykle istotny moment, w którym decydujecie Państwo, czy Wasze dziecko dostanie szansę na rozwój swoich możliwości, czy też zamknie je w sobie pod ciężarem, którego nie będzie mogło udźwignąć.

Pamiętajcie Państwo, że wybieracie przedszkole/szkołę dla swojego dziecka a nie dla siebie!

Dokonując wyboru oferty kształcenia, wychowania i opieki w przedszkolu/szkole:

- Specjalnej;
- Integracyjnej;
- Ogólnodostępnej.

należy uwzględnić wyniki, diagnozy i opinie specjalistów, pamiętając że zawsze istnieje możliwość przejścia np. ze szkoły specjalnej do ogólnodostępnej lub z ogólnodostępnej do specjalnej. **Choć nie bez znaczenia jest kierunek i czas tego przejścia.**

Podstawą do podjęcia decyzji o wyborze przedszkola czy szkoły dla Państwa dziecka powinna być rzetelna diagnoza. Ważne jest zatem aby dziecko, jak najwcześniej trafiło do odpowiednich specjalistów, którzy dokonają rzetelnej i kompleksowej diagnozy. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne zapewniają każdemu dziecku wielospecjalistyczną pomoc dostosowaną do jego potrzeb.

Kryteriami do dokonania wyboru właściwej edukacji są:

- Aktualny poziom rozwoju i wynikające z niego potrzeby dziecka;
- Możliwości wyznaczone poziomem intelektualnym i funkcjonowaniem zmysłów wzroku i słuchu oraz dotychczasowy postęp dydaktyczny ucznia.

Odpowiedzialni i kompetentni specjaliści pomogą we wskazaniu właściwej ścieżki edukacyjnej dla **państwa dziecka** – tj. dokonać wyboru pomiędzy szkołą ogólnodostępną, integracyjną lub specjalną. W podjęciu właściwej decyzji niezwykle istotna jest państwa rola. Możecie państwo uzyskiwać rzetelne informacje o możliwościach i osiągnięciach szkolnych dziecka, uczestniczyć w podejmowaniu decyzji o wyborze odpowiedniej dla niego formy kształcenia oraz mieć możliwość udziału w ocenie skuteczności przebiegu procesu edukacyjnego.

Każdy przypadek ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego winien być rozpatrywany indywidualnie, dlatego też ścieżka edukacyjna ucznia kształcenie ogólnodostępne, integracyjne lub specjalne jest wyborem adekwatnym do możliwości i jego potrzeb.

Więcej informacji na stronie internetowej:

http://www.portaledukacyjny.krakow.pl/index.php?type=spec_pomoc_edu&action=news&id=4

2.2 SZKOLNICTWO INTEGRACYJNE

Szkoły integracyjne przeznaczone są dla uczniów posiadających orzeczenie uprawniające do kształcenia specjalnego w formie kształcenia integracyjnego. Dzieci niepełnosprawne uczą się razem ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami. Klasa integracyjna liczy od 15 do 20 uczniów, w tym od 3 do 5 uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

W klasie integracyjnej wymaga się ścisłej współpracy nauczyciela wspomagającego z nauczycielem przedmiotu. w czasie prowadzenia lekcji nauczyciel wspomagający bierze w nich udział i pomaga w nauce osobom niepełnosprawnym. Nauczyciele układają program edukacyjno – terapeutyczny.

Klasy integracyjne umożliwiają dzieciom niepełnosprawnym rozwój w warunkach typowej grupy rówieśniczej. Ponadto dzieci zdrowe uczą się tolerancji, niesienia pomocy, wzajemnej współpracy oraz demokracji w odniesieniu do swoich niepełnosprawnych koleżanek i kolegów.

Inną formą kształcenia integracyjnego jest włączanie pojedynczych uczniów niepełnosprawnych w ogólnodostępnych oddziałach przedszkoli i szkół.

2.3 WIZYTA W PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Na terenie Miasta Krakowa funkcjonuje 8 poradni psychologiczno – pedagogicznych w tym 4 poradnie rejonowe (obejmujące swoim zasięgiem rejony Podgórze, Śródmieście, Krowodrzy i Nowej Huty) i 4 poradnie specjalistyczne.

Uwaga:

Korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnie jest dobrowolne i nieodpłatne oraz nie wymaga skierowania!

Z wnioskiem o objęcie pomocą psychologiczno – pedagogiczną może wystąpić rodzic lub prawny opiekun dziecka, a w przypadku ucznia pełnoletniego on sam lub osoba przez niego upoważniona.

Może się okazać, że dziecko będzie potrzebowało stosownej opinii

lub orzeczenia dla zapewnienia najwłaściwszej formy kształcenia uwzględniającej stan zdrowia i potrzeby dziecka. Takie opinie i orzeczenia wydają Zespoły Orzekające działające w krakowskich poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Rodzaje orzeczeń i opinii:

- Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie, wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy;
- Orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola lub oddziału przedszkolnego zorganizowanego w szkole podstawowej;
- Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola oraz szkoły;
- Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim;
- Opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole.

W poradniach psychologiczno-pedagogicznych możecie też Państwo, a także Wasze dziecko uzyskać **pomoc psychologiczno-pedagogiczną polegającą w szczególności na:**

- Diagnozowaniu psychologicznym i pedagogicznym dzieci i młodzieży;
- Rozpoznawaniu potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia;
- Rozpoznawaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych;
- Wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami;
- Organizowaniu różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- Podejmowaniu działań profilaktyczno-wychowawczych wynikających z programu wychowawczego szkoły i wspieraniu nauczycieli w tym zakresie;
- Wspieraniu uczniów metodami aktywnymi w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym zakresie;
- Wspieraniu nauczycieli i rodziców w działaniach wyrównujących szanse edukacyjne ucznia;
- Udzielaniu nauczycielom pomocy w dostosowaniu wymagań edukacyjnych, wynikających z realizowanych przez nich programów nauczania do możliwości psychofizycznych ucznia;

- Wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- Umożliwianiu rozwijania umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli;
- Podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
- Wielospecjalistyczna diagnoza i terapia nasilonych zaburzeń u dzieci i młodzieży, ze specyficznymi problemami w uczeniu się, o typie dysleksji, dysgrafii, dysortografii, dyskalkulii;
- Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju dziecka w wieku od urodzenia do czasu podjęcia nauki szkolnej;
- Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym lub z dysfunkcjami rozwojowymi oraz ich rodzicom;
- Udzielanie pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów okresu dojrzewania;
- Profilaktyka problemowa, w tym profilaktyka uzależnień dzieci i młodzieży;
- Wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Poradnie rejonowe obejmują opieką dzieci i młodzież zgodnie z lokalizacją szkoły, przedszkola, a w przypadku dzieci nieuczęszczających do przedszkola decyduje miejsce zamieszkania.

Rodzice dzieci zamieszkałych poza Krakowem zainteresowanych realizacją wczesnego wspomagania na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Informujemy że w porozumieniu z innymi powiatami została uregulowana sprawa organizacji zajęć wczesnego wspomagania na terenie Krakowa poprzez Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa oraz uchwałę Rady Miasta Krakowa.

Celem tych regulacji jest określenie zasad przyjmowania i finansowania uczestnictwa dzieci w zajęciach. Ponadto informują, że rolą koordynatora ds. wczesnego wspomagania rozwoju dziecka jest między innymi współpraca z dyrektorami szkół i rodzicami uczniów w zakresie realizacji opinii o wczesnym wspomaganiu i określenia adekwatnej do możliwości psychofizycznych dziecka liczby godzin.

Adresy rejonowych poradni psychologiczno-pedagogicznych:

Rejonowe Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w razie potrzeby mogą skierować Państwa dziecko do specjalistycznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Lp.	Placówka	Adres	Telefon, email, strona internetowa	Teren działania
1	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1	ul. Chmielowskiego 1 31-067 Kraków	12 430-50-52 ppp1.krakow@interia.pl http://www.poradnia.oswiata.org.pl	Dzielnice I – III Miasta Krakowa (Śródmieście)
2	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2	ul. Siewna 23d 20-231 Kraków	12 415-69-68 poradnia2krakow@op.pl http://www.poradnia2krakow.pl	Dzielnice IV – VII Miasta Krakowa (Krowodrza)
3	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3	ul. Konfederacka 18 30-306 Kraków	12 266-19-50 ppp3krakow@gmail.com http://www.poradnia3.krakow.pl	Dzielnice VIII – XIII Miasta Krakowa (Podgórze)
4	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 4	os. Szkolne 27 31-977 Kraków	12 644-18-85 ppp-4@wp.pl http://www.poradnia4.krakow.pl	Dzielnice XIV – XVIII Miasta Krakowa (Nowa Huta)
5	Filia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4	os. Tysiąclecia 14 31-605 Kraków	12 647-11-78	

**Adresy specjalistycznych poradni psychologiczno-pedagogicznych
(wszystkie działają na terenie całego Krakowa):**

Lp.	Placówka	Adres	Telefon, email, strona internetowa	Specjalizacja
1	Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej	ul. Półkole 11 31-559 Kraków	12 412-15-66 http://www.bip.krakow.pl/?bip_id=256&dok=struktura owpp@poczta.onet.pl	Koordinowanie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci, wydawanie orzeczeń i opinii dla dzieci i młodzieży z autyzmem, z uszkodzeniem wzroku i uszkodzeniem słuchu. Wielospecjalistyczna diagnoza i terapia dzieci z zaburzeniami rozwoju od 0 do 6 roku życia.
2	Krakowski Ośrodek Terapii	ul. Helclów 23 A 31-148 Kraków	12 422-18-58 http://kot.krakweb.pl kot.krakow@poczta.onet.pl	Psychoterapia dzieci, młodzieży i rodzin
3	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - dla Dzieci w Wiekach Przedszkolnym	ul. Popławskiego 17 30- 818 Kraków	12 632-87-73 sopp.krakow@interia.pl http://www.poradniakrakow.pl	Diagnoza i poradnictwo psychologiczno - logopedyczne – pedagogiczne dla dzieci w wieku od urodzenia do momentu rozpoczęcia nauki szkolnej oraz wsparcie wychowawczej funkcji rodziny i przedszkoli
4	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi	ul. Św. Gertrudy 2 31-046 Kraków	12 422-43-83 pppddd@op.pl http://www.poradnia-psychologiczna.com	Diagnoza i terapia dzieci ze specyficznymi problemami w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, dysortografia)

2.4 MOŻLIWOŚĆ SKORZYSTANIA Z POMOCY ZWANEJ „WCZESNYM WSPOMAGANIEM ROZWOJU”

Każdy **rodzic lub opiekun, który niepokoi się rozwojem swojego dziecka**, powinien niezwłocznie zgłosić się do poradni psychologiczno – pedagogicznej rejonowej lub specjalistycznej i – w porozumieniu ze specjalistami – dokonać wstępnej wielospecjalistycznej diagnozy rozwoju dziecka, w wyniku której ustalone zostanie dalsze postępowanie. Jeżeli zajdzie podejrzenie o nieprawidłowy rozwój dziecka, rodzice zostaną zachęceni do pogłębienia diagnozy i sięgnięcia po profesjonalną pomoc specjalistów.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to wielospecjalistyczna, kompleksowa, skoordynowana i ciągła pomoc dziecku i jego rodzinie od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole podstawowej.

Zorganizowane zajęcia mają za zadanie skorygowanie stwierdzonych u dziecka nieprawidłowości w rozwoju. W ramach tej formy pomocy rodzina dziecka otrzymuje wsparcie psychologiczne, które pomaga przełamać poczucie osamotnienia w otoczeniu dziecka i ukazać możliwości rozwiązania trudnych problemów związanych z wychowaniem niepełnosprawnego dziecka.

W trakcie prowadzonej pomocy rodzina otrzymuje precyzyjne informacje na temat stanu zdrowia dziecka, możliwości pomocy i najważniejszych działań wychowawczych.

Dzieci, które zostaną uznane za niepełnosprawne na podstawie odpowiedniego zaświadczenia lekarza pediatry lub specjalisty, mogą otrzymać **opinię o potrzebie wczesnego wspomagania** rozwoju i na tej podstawie będą miały zorganizowane zajęcia wczesnego wspomagania.

Taką opinię wydaje każda rejonowa poradnia psychologiczno – pedagogiczna właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka lub poradnia specjalistyczna.

Skierowanie do konkretnej placówki, w której zajęcia będą realizowane, wydaje poradnia specjalistyczna Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej – koordynująca organizację wczesnego wspomagania rozwoju w Krakowie.

Nie jest konieczne posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności wydawanego dla celów zasiłkowych przez Zespoły Orzekania o Niepełnosprawności.

Placówki realizujące w Krakowie zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka:

Samorządowe Przedszkole Nr 100

os. Uroczę 15, 31-954 Kraków
tel.: 12 644-36-85

Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej

ul. Półkole 11, 31-559 Kraków
tel.: 12 412-15-66

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 3

ul. Praska 64, 30-322 Kraków
tel.: 12 269-35-50

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących

ul. Tyniecka 6, 30-319 Kraków
tel.: 12 266-66-80

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy pn. "Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych"

ul. Spadochroniarzy 1, Kraków
tel.: 12 411-17-22

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 6

ul. Niecała 8, Kraków
tel.: 12 268-11-67

Zespół Szkół Specjalnych Nr 11

Al. Dygasińskiego 25, Kraków
tel.: 12 659-15-12

Samorządowe Przedszkole Nr 122

ul. Fiołkowa 13, Kraków
tel.: 12 411-85-62

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 2

ul. Zamoyskiego 100, Kraków

tel. 12 423-62-33

Maltańskie Centrum Pomocy Niepełnosprawnym Dzieciom i ich Rodzinom

Al. Kasztanowa 4a, Kraków

tel: 12 424-14-40

Zespół Szkół Specjalnych nr 4

ul. Zakątek 2 Kraków

tel: 12 422-57-12

2.5 TRANSPORT UCZNIÓW

Obowiązkiem gminy jest:

- Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym - także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 21. roku życia;
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim uczestniczącym w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka umożliwiającego tym dzieciom i młodzieży realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia;
- Zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom sześciolatni realizującym specjalny tryb nauki bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej lub ośrodka umożliwiającego dzieciom realizującym obowiązkowe przygotowanie przedszkolne lub zwrot kosztu przejazdu ucznia i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

Istnieje również możliwość zwrotu kosztów przejazdu ucznia niepełnosprawnego oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka wymienionych powyżej.

3. REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

3.1 OSOBA NIEPEŁNOSPRAWNA, A PRACODAWCA

Osobie zatrudnionej, która w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utraciła zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku, pracodawca jest obowiązany wydzielić lub zorganizować odpowiednie stanowisko pracy z podstawowym zapleczem socjalnym, nie później niż w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia przez tę osobę gotowości przystąpienia do pracy. Zgłoszenie gotowości przystąpienia do pracy powinno nastąpić w ciągu miesiąca od dnia uznania za osobę niepełnosprawną. Przepisu tego nie stosuje się, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było naruszenie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika z jego winy lub jego stanu nietrzeźwości udowodnione przez pracodawcę.

- Czas pracy osoby niepełnosprawnej o lekkim stopniu niepełnosprawności nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo;
- Czas pracy osoby niepełnosprawnej o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo (o ile nie uzyska ona zaświadczenia lekarskiego o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy);
- Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych;
- Skrócony wymiar czasu pracy obowiązuje od dnia następującego po przedstawieniu pracodawcy orzeczenia o niepełnosprawności.

Ważne informacje!

Przepisów dotyczących zmniejszonego czasu pracy nie stosuje się: do osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz gdy, na wniosek osoby zatrudnionej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie

jego braku, lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą, wyrazi na to zgodę. Koszty tych badań ponosi pracodawca.

Osoba niepełnosprawna – niezależnie od rodzaju i stopnia niepełnosprawności – ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy. Nie narusza to przepisów Kodeksu Pracy. Stosowanie specjalnych norm czasu pracy jest odpowiednikiem zatrudnienia na pełnym etacie i nie powoduje obniżenia wysokości wynagrodzenia wypłacanego w stałej miesięcznej wysokości. Pracodawcy dość często pytają o kwestie typu: czy 7-godzinny dzień pracy jest rozumiany jako 7/8 etatu czy jest to pełen etat. Tu należy więc podkreślić, że zmniejszona liczba godzin pracy dla osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności nie oznacza zmniejszenia etatu. Dla osób tych pełen etat stanowi 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo.

Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego z tych stopni niepełnosprawności. Urlop ten nie przysługuje osobie uprawnionej do urlopu wypoczynkowego w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych lub do urlopu dodatkowego na podstawie odrębnych przepisów.

Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:

- W wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku (wówczas nie przysługuje dodatkowy urlop w wymiarze 10 dni);
- W celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

Ważne: Łączny wymiar dodatkowego 10 dniowego urlopu i zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

- Wynagrodzenie za czas powyższych zwolnień od pracy oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy;
- Pracujące osoby niepełnosprawne mają prawo do korzystania ze szkoleń organizowanych przez pracodawcę.

Osoby niepełnosprawne zatrudnione w zakładach pracy chronionej mają prawo do korzystania (od pracodawcy) z dodatkowych możliwości pomocy

finansowej i pozafinansowej, zgodnie z regulaminem Zakładowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

3.2 ZADANIA GRODZKIEGO URZĘDU Z ZAKRESU REHABILITACJI ZAWODOWEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

3.2.1. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością

Zadania z zakresu aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie realizowane są przez Referat Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych. Do głównych zadań Referatu Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych należy pomoc osobom z niepełnosprawnością w poszukiwaniu pracy, świadczenie usług poradnictwa zawodowego i realizacja programów z zakresu rehabilitacji zawodowej finansowanych ze środków PFRON.

Zadania te realizowane są na Stanowiskach: Pośrednictwa Pracy, Poradnictwa Zawodowego i Programów ds. Rehabilitacji Zawodowej.

Do głównych zadań Pośrednictwa Pracy należy:

- Pozyskiwanie ofert pracy;
- Realizowanie ofert pracy (kierowanie, zgodnie z kryteriami wskazanymi przez pracodawcę, zarejestrowanych osób na wolne miejsca pracy);
- Kierowanie osób na staże, prace interwencyjne, roboty publiczne;
- Współdziałanie z instytucjami zajmującymi się problematyką osób niepełnosprawnych;
- Informowanie pracodawców oraz osób niepełnosprawnych o realizowanych zadaniach.

Do głównych zadań Poradnictwa Zawodowego należy:

- Pomoc w wyborze odpowiedniego rodzaju szkolenia;
- Pomoc w określeniu obszarów poszukiwania pracy z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z niepełnosprawności;
- Pomoc w zaplanowaniu ścieżki kariery zawodowej;
- Przygotowanie do kontaktu z pracodawcą (pomoc w napisaniu CV, przygotowanie się do rozmowy kwalifikacyjnej itp.);
- Przedstawienie metod i technik poszukiwania pracy.

Do głównych zadań Stanowiska Programów ds. Rehabilitacji Zawodowej, należą:

- Przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (dotacje);
- Przyznawanie staży dla osób niepełnosprawnych;
- Dokonywanie zwrotów kosztów wyposażenia stanowiska pracy;
- Dokonywanie zwrotów kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w czynnościach ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem;
- Informowanie pracodawców oraz osób niepełnosprawnych o realizowanych zadaniach.

3.2.2. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej finansowane ze środków PFRON

3.2.2.1 Zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy, adaptacji pomieszczeń i urządzeń do potrzeb osób niepełnosprawnych

Opis pomocy:

W jej ramach można uzyskać refundację kosztów przystosowania stanowiska pracy, adaptacji pomieszczeń i urządzeń do potrzeb niepełnosprawnych, zakupu i autoryzacji oprogramowania, w celu wykorzystania zdolności zawodowych osób niepełnosprawnych.

Wysokość pomocy:

Maksymalnie 20-krotność przeciętnego wynagrodzenia.

Kto się może ubiegać:

Pracodawca, który chce zatrudnić osoby niepełnosprawne i przystosować dla nich stanowisko pracy.

Osoby te muszą być:

- Osobami bezrobotnymi lub poszukującymi pracy i nie pozostającymi w zatrudnieniu, skierowanymi do pracy przez Grodzki Urząd Pracy;
- Osobami pozostającymi w zatrudnieniu u pracodawcy występującego o zwrot kosztów, jeżeli stali się niepełnosprawni podczas zatrudnienia u tego pracodawcy, z wyjątkiem przypadków, gdy przyczyną powstania niepełnosprawności było zawinione przez pracodawcę lub przez pracownika naruszenie przepisów, w tym przepisów prawa pracy.

Zobowiązania wynikające z przyznania pomocy:

Pracodawca korzystający z pomocy zobowiązany jest do:

- Poniesienia kosztów przystosowania stanowiska pracy;
- Zatrudnienia przez okres co najmniej 36 miesięcy osoby niepełnosprawnej po zawarciu umowy z nią umowy.

Forma realizacji:

Pomoc udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej ze Starostą.

Formy zabezpieczenia:

Zabezpieczenie nie jest wymagane.

Wnioski:

Pomoc przyznawana jest na podstawie: „wniosku o zwrot dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych” (wniosek Wn-KZ część I i II).

Miejsce realizacji w Krakowie:

Stanowisko Programów Rehabilitacji Zawodowej.

3.2.2.2 Zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu

Opis pomocy:

Pracodawca, który zatrudnia pracownika niepełnosprawnego, może otrzymać zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.

Warunki, które musi spełnić pracodawca, który chce się ubiegać o taką formę pomocy:

Wysokość zwrotu stanowi iloczyn kwoty najniższego wynagrodzenia i ilorazu liczby godzin w miesiącu, przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu i miesięcznej liczby godzin pracy pracownika niepełnosprawnego w miesiącu, przy czym liczba godzin przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu nie może przekraczać liczby godzin odpowiadającej 20% liczby godzin pracy pracownika w miesiącu.

Warunki, które musi spełnić pracodawca, który chce się ubiegać o taką formę pomocy:

- Nie posiada zaległości w zobowiązaniach wobec PFRON;
- Nie zalega z opłacaniem w terminie podatków i składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- Nie znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej;
- Nie był karany w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny.
- W stosunku do którego nie toczy się postępowanie upadłościowe i nie został zgłoszony wniosek o likwidację.

Zobowiązania wynikające z przyznania pomocy:

Pracodawca zobowiązuje się do utrzymania stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej wymagającej pomocy w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem oraz czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy przez okres, za który przyznana jest pomoc.

Forma realizacji:

Pomoc udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawieranej ze Starostą.

Formy zabezpieczenia:

Zabezpieczenie nie jest wymagane.

Wnioski:

Pomoc przyznawana jest na podstawie: „wniosku o zwrot dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych” (wniosek Wn-KZ część I i III).

Miejsce realizacji w Krakowie:

Stanowisko Programów Rehabilitacji Zawodowej.

3.2.3 Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej

Opis pomocy:

W ramach tej refundacji pracodawca może otrzymać zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przed dniem zawarcia umowy).

Wysokość pomocy:

Maksymalnie 15-krotność przeciętnego wynagrodzenia.

Warunki, które musi spełnić pracodawca, który chce się ubiegać o taką formę pomocy:

- Prowadzą działalność gospodarczą co najmniej 12 miesięcy;
- Nie posiadają zaległości wobec PFRON;
- Nie posiadają zaległości w opłaceniu w terminie podatków i składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- Nie znajdują się w trudnej sytuacji ekonomicznej;
- Nie toczy się w stosunku do nich postępowanie upadłościowe lub nie został złożony wniosek o likwidację;
- Nie byli karani w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny.

Zobowiązania wynikające z przyznania pomocy:

Pracodawca korzystający z pomocy zobowiązany jest do:

- Przedłożenia pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy odpowiednio: o przystosowaniu stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku;
- Poniesienia wskazanych w umowie kosztów oraz zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, której dotyczy refundacja, w terminie do 3 miesięcy od dnia zawarcia umowy;
- Utrzymania stanowiska pracy przez okres co najmniej 36 miesięcy.

Forma realizacji:

Pomoc udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej ze Starostą.

Formy zabezpieczenia:

Dostępne formy zabezpieczenia:

- Weksel z poręczeniem wekslowym;
- Gwarancja bankowa;
- Blokada rachunku bankowego;
- Akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika;
- Zastaw na prawach i rzeczach;
- Poręczenie osób fizycznych, prawnych oraz nie posiadających osobowości prawnej, a posiadających zdolność do czynności prawnych.

Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż 36 miesięcy, pracodawca jest zobowiązany do zwrotu otrzymanej refundacji w wysokości równej 1/36 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu 36 miesięcy, jednak w wysokości nie mniejszej niż 1/6 ogólnej kwoty.

Wnioski:

Pomoc przyznawana jest na podstawie: „wniosku o przyznanie refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej” (Wn-W).

Miejsce realizacji w Krakowie:

Stanowisko Programów Rehabilitacji Zawodowej.

Rodzaj pomocy publicznej:

Pomoc de minimis.

3.2.4 Szkolenia i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych/ inne usługi lub instrumenty rynku pracy

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy nie pozostająca w zatrudnieniu może skorzystać ze szkoleń i staży na zasadach takich jak osoby bezrobotne.

3.2.4.1 Szkolenia

Opis pomocy:

Szkolenie ma na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych oraz innych kwalifikacji zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.

Wysokość pomocy:

W okresie odbywania szkolenia, osobom kierowanym przysługuje stypendium, które wynosi miesięcznie 120% zasiłku dla osób bezrobotnych, jeżeli miesięczny wymiar godzin szkolenia wynosi co najmniej 150 godzin.

W przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin szkolenia wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, z tym że stypendium nie może być niższe niż 20% zasiłku dla osób bezrobotnych.

Kto się może ubiegać:

Osoba z niepełnosprawnością zarejestrowana w Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy, nie pozostająca w zatrudnieniu.

Zobowiązania wynikające z przyznania pomocy:

- Uczestnictwo w szkoleniu w dniach i godzinach ustalonych harmonogramem szkolenia i przestrzegania regulaminu obowiązującego w jednostce szkolącej;

- Zwrot kosztów szkolenia jeśli osoba skierowana z własnej winy nie ukończyła szkolenia, z wyjątkiem przypadku gdy przyczyną nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Wnioski:

Pomoc przyznawana jest na podstawie „wniosku osoby poszukującej pracy niepełnosprawnej nie pozostającej w zatrudnieniu o skierowanie na wskazane przez nią szkolenie”.

Miejsce realizacji w Krakowie:

Referat Organizacji Szkoleń.

Osoby z niepełnosprawnością zarejestrowane jako bezrobotne korzystają ze szkoleń na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 674 z późn. zm.).

3.2.4.2 Staże dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

Opis pomocy:

Staż stanowi jedną z form aktywizacji zawodowej polegającą na nabywaniu przez stażystę umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Na staże finansowane ze środków PFRON mogą zostać skierowane osoby z niepełnosprawnością, zarejestrowane jako poszukujące pracy, nie pozostające w zatrudnieniu.

Wysokość pomocy:

W trakcie odbywania stażu osoba niepełnosprawna otrzymuje stypendium w wysokości 120 % zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie. Z tytułu organizacji stażu organizator nie ponosi żadnych kosztów.

Kto się może ubiegać:

- Pracodawca – jednostka organizacyjna a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia co najmniej jednego pracownika;
- Przedsiębiorca nie zatrudniający pracownika na zasadach przewidzianych dla pracodawców;
- Rolnicza spółdzielnia produkcyjna lub pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodnictwa, sadownictwa, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej

2ha przeliczeniowe lub prowadzącej dział specjalny produkcji rolnej, o którym mowa w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Pod warunkiem, że nie toczy się w stosunku do organizatora stażu postępowanie upadłościowe i nie został zgłoszony wniosek o likwidację.

Do obowiązków organizatora stażu należy:

- Zapewnienie osobie odbywającej staż bezpiecznych i higienicznych warunków odbywania stażu;
- Przeszkolenie osoby odbywającej staż w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznanie jej z obowiązującym regulaminem pracy;
- Wydanie osobie odbywającej staż, niezwłocznie po zakończeniu stażu opinii zawierającej informacje o zadaniach realizowanych przez tę osobę i umiejętnościach praktycznych pozyskanych w trakcie stażu;
- Przedłożenia, każdorazowo do urzędu pracy, w terminie do 5 dnia każdego miesiąca listy obecności osoby odbywającej staż;
- Na wniosek uprawnionego odbywającego staż organizator jest obowiązany do udzielenia dni wolnych w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowych odbywania stażu.

Forma realizacji:

Staż realizowany jest na podstawie umowy cywilnoprawnej pomiędzy Starostą a organizatorem stażu.

Formy zabezpieczenia:

Zabezpieczenie nie jest wymagane.

Wnioski:

Staż organizowany jest na podstawie „wniosku o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu”.

Miejsce realizacji w Krakowie:

Stanowisko Programów Rehabilitacji Zawodowej - dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu,

Referat Programów Rynku Pracy (ze środków Funduszu Pracy) - dla niepełnosprawnych osób bezrobotnych,

Referat Pozyskiwania i Obsługi Funduszy (ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego) - dla niepełnosprawnych osób bezrobotnych.

3.2.5 Dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej.

Opis pomocy:

W ramach tej formy wsparcia osoba z niepełnosprawnością może uzyskać dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności.

Wysokość pomocy:

Maksymalnie do 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności.

Kto się może ubiegać:

Z pomocy tej mogą skorzystać osoby niepełnosprawne, które prowadzą własną działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne, mogą i zaciągnęły kredyt na kontynuację tej działalności, jeżeli:

- Nie korzystały z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej albo rolniczej, albo pożyczka została spłacona lub w całości umorzona;
- Nie otrzymały bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziły tę działalność przez co najmniej 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

Zobowiązania wynikające z przyznania pomocy:

Obowiązek prowadzenia działalności przez okres, na który została zawarta umowa o przyznaniu pomocy.

Forma realizacji:

Pomoc udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej ze Starostą.

Formy zabezpieczenia:

Zabezpieczenie nie jest wymagane.

Wnioski:

Pomoc przyznawana jest na podstawie wniosku „osoby niepełnosprawnej o dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego”.

Miejsce realizacji w Krakowie:

Stanowisko Programów Rehabilitacji Zawodowej.

Rodzaj pomocy publicznej:

Pomoc de minimis.

3.2.6 Środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Opis pomocy:

Osoba niepełnosprawna może otrzymać jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Dotacja jest bezzwrotna pod warunkiem prowadzenia działalności przez 24 miesiące.

Wysokość pomocy:

Maksymalnie 15-krotność przeciętnego wynagrodzenia.

Z pomocy tej mogą skorzystać osoby, które:

- Posiadają orzeczoną niepełnosprawność;
- Nie pozostają w zatrudnieniu w rozumieniu Kodeksu pracy;
- Od co najmniej 12 miesięcy nie posiadają wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, jako osoby prowadzące działalność gospodarczą;
- Nigdy nie otrzymały bezzwrotnych środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej;
- Nie posiadają zaległości w zobowiązaniach wobec PFRON;
- Nie zalegają z opłacaniem w terminie podatków;
- Nie były karane w okresie 2 lat przed dniem złożenia wniosku za przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, w rozumieniu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

Zobowiązania wynikające z przyznania pomocy:

Obowiązek nieprzerwanego prowadzenia działalności przez okres 24 miesięcy.

Forma realizacji:

Pomoc udzielana jest na podstawie umowy cywilnoprawnej zawieranej ze Starostą.

Formy zabezpieczenia:

Dostępne jest sześć form zabezpieczenia:

- Weksel z poręczeniem wekslowym;
- Gwarancja bankowa;
- Blokada rachunku bankowego;
- Akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika;
- Zastawu na prawach i rzeczach;
- Poręczenie osób fizycznych, prawnych oraz nie posiadających osobowości prawnej, a posiadających zdolność do czynności prawnych.

Wnioski:

Pomoc przyznawana jest na podstawie wniosku „osoby niepełnosprawnej o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej” (Wn-O).

Miejsce realizacji w Krakowie:

Stanowisko Programów Rehabilitacji Zawodowej.

Rodzaj pomocy publicznej:

Pomoc de minimis.

3.3. DANE KONTAKTOWE GRODZKIEGO URZĘDU PRACY W KRAKOWIE

Grodzki Urząd Pracy w Krakowie ul. Wąwozowa 34 31-752 Kraków

Nazwa referatu	Nazwa stanowiska	Nr pok.	Numer telefonu	Adres e-mail
Referat Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych	Stanowisko pośrednictwa pracy	105	12 68-68-105 12 686-81-41 fax	niepelnosprawni@gupkrakow.pl niepelnosprawni_oferty@gupkrakow.pl
	Stanowisko poradnictwa zawodowego	15	12 686-80-15	niepelnosprawni@gupkrakow.pl
	Stanowisko ds. programów	136	12 686-81-36	rehabilitacja-niepelnosprawni@gupkrakow.pl
Referat Programów Rynku Pracy	-	215	12 686-82-15	rprp_215@gupkrakow.pl
Referat Pozyskiwania i Obsługi Funduszy	-	134	12 686-81-34	grodzki@gupkrakow.pl
Referat Organizacji Szkoleń	-	235 236	12 686-82-35 12 686-82-36	szkolenia@gupkrakow.pl

3.4 BIURA POŚREDNICTWA PRACY

3.4.1 Publiczne

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

(posiada m.in. dostęp do banku ofert pracy z całej Europy EURES)

30-107 Kraków, pl. Na Stawach 1

tel. 12 422-98-92, 12 422-71-10, fax 12 422-97-85

Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego

Kraków, ul. Mazowiecka 21

tel. 12 299-74-25

3.4.2 Niepubliczne – dla osób niepełnosprawnych

Biuro Fundacji

ul. Dunajewskiego 5

31-133 Kraków

tel. 12 422-28-11

tel./fax 12 430-07-58

e-mail: biuro@fundacja-sm.org

Polski Związek Niewidomych Okręg Małopolski

ul. dr. J. Babińskiego 29 blok 23/3

30-393 Kraków

tel./fax: 12 262-53-14

tel.: 12 262-53-59

e-mail: pzn@pzn.malopolska.pl

Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół Klika

31-043 Kraków, ul. Stolarska 12

tel. 12 633-64-81

e-mail: klika.krakow@gmail.com

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej

Biuro Promocji i Karier

ul. Podchorążych 2 pok. 28,29, 46B

30-084 Kraków

tel./fax 12 662-61-67

e-mail: bks@up.krakow.pl

Akademia Górniczo-Hutnicza – Centrum Karier

Kraków, ul. Reymonta 17 DS. 1 bl. 1

tel. 12 617-37-62, fax 12 617-32-44

e-mail: ckagh@agh.edu.pl

Biuro Karier Politechniki Krakowskiej

Bud. „Houston” 10-34

ul. Warszawska 24

31-155 Kraków

tel.: 12 628-29-11 (wew. 29-11)

tel./fax: 12 628-26-97 (wew. 26-97)

e-mail: kariery@pk.edu.pl

Biuro Karier Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kraków, ul. Straszewskiego 25/12 oficyna

tel. 12 663-39-40, 12 663-39-00,

e-mail: kariery@uj.edu.pl

Akademickie Centrum Kariery Uniwersytet Ekonomiczny

31-510 Kraków

ul. Rakowicka 27

tel. 12 293-53-52

fax 12 293-53-52

www.kariery.uek.krakow.pl

kariery@uek.krakow.pl

Biuro Karier AWF Kraków

Al. Jana Pawła II 78, 31-571 Kraków

tel. (12) 683-14-69

Budynek Socjalny (parter, pokój 29)

e-mail: biuro.karier@awf.krakow.pl

Biuro Karier WSZiB

al. Kijowska 14, pok. 211

30-079 Kraków

tel: 12 635-68-10

email: kariery@wszib.edu.pl

Biuro Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”

ul. Floriańska 15

31-019 Kraków

tel. 12 423-12-31

e-mail: biuro@ognisko.org.pl

4. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

4.1 DOFINANSOWANIE KOSZTÓW TWORZENIA I DZIAŁANIA WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja przez warsztat powyższych celów odbywa się poprzez codzienne zajęcia w grupie uczestników, którzy posiadają wskazanie do uczestniczenia w warsztatach terapii zajęciowej, przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej realizowanych w ramach pracowni m.in. gospodarstwa domowego, stolarskich, krawieckich, edukacyjnych, plastycznych, komputerowych, gospodarczo-ogrodniczych. Osoba niepełnosprawna nie ponosi kosztów związanych z uczestnictwem w warsztacie. Jej pobyt w 90% finansowany jest ze środków PFRON, a w 10% ze środków samorządu powiatowego.

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków działa 14 warsztatów terapii zajęciowej, które posiadają 517 miejsc przeznaczonych dla osób ze schorzeniami narządu ruchu, schorzeniami psychicznymi oraz umysłowymi.

4.2 DOFINANSOWANIE UCZESTNICTWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH OPIEKUNÓW W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH

Turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji zawodowej i społecznej, połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych.

Turnusy rehabilitacyjne dofinansowane ze środków PFRON organizowane są wyłącznie na terenie kraju. Czas trwania turnusów wynosi co najmniej 14 dni. Osoba niepełnosprawna, której przyznano dofinansowanie, dokonuje wyboru turnusu sama, zgodnie z zaleceniami i przeciwwskazaniami lekarza zawartymi we wniosku lekarskim.

Dokumenty od wnioskodawcy:

1. Wniosek o dofinansowanie
(formularz wniosku na stronie: <http://www.mops.krakow.pl/formy-pomocy>)
2. Wniosek lekarza, pod opieką którego znajduje się osoba niepełnosprawna, o skierowanie na turnus rehabilitacyjny (wzór stanowi załącznik do wniosku).
3. Kopia aktualnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność (oryginał do wglądu).
4. Kopia pełnomocnictwa lub odpis postanowienia sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego (oryginał do wglądu) w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna działa przez pełnomocnika lub opiekuna prawnego.
5. Oryginał aktualnego zaświadczenia ze szkoły/uczelni o kontynuowaniu nauki, w przypadku osoby niepełnosprawnej uczącej się i niepracującej w wieku 16-24 lat.

4.3 DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego do rehabilitacji w warunkach domowych, stosownie do potrzeb wynikających z jej niepełnosprawności.

Warunkiem przyznania dofinansowania jest posiadanie przez wnioskodawcę udziału własnego w kwocie nie niższej niż 40% kosztów realizowanego przedsięwzięcia. Dofinansowanie nie może obejmować

kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków PFRON;
Spełnienie kryterium dochodowego.

Kryterium dochodowe:

O dofinansowanie mogą ubiegać się te osoby, których przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia, na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Dofinansowanie przyznawane jest w oparciu o plan podziału środków finansowych PFRON przyznawanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w Gminie Miejskiej Kraków oraz zasady rozpatrywania wniosków ustalone na dany rok budżetowy.

Dokumenty od wnioskodawcy (klienta):

- Wniosek o dofinansowanie (formularz wniosku na stronie: <http://www.mops.krakow.pl/formy-pomocy>).
- Kopia aktualnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność (oryginał do wglądu);
- Aktualne zaświadczenie lekarskie wystawione czytelnie w języku polskim wydane przez lekarza specjalistę na druku stanowiącym załącznik do wniosku;
- Faktura pro forma lub oferta cenowa na zakup urządzeń wystawiona przez dostawcę sprzętu rehabilitacyjnego na:
 - f. Wnioskodawcę;
 - g. Rodzica lub przedstawiciela ustawowego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku małoletniego dziecka),
 - h. Opiekuna prawnego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku osoby ubezwłasnowolnionej).
- Kopia pełnomocnictwa lub odpis postanowienia sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego (oryginał do wglądu) w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna działa przez pełnomocnika lub opiekuna prawnego.

4.4 DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE PRYZYNAWANE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM NA PODSTAWIE ODRĘBNYCH PRZEPISÓW

Każda osoba niepełnosprawna, która otrzymała dofinansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, może starać się również o dofinansowanie do tych przedmiotów z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jeżeli otrzymane dofinansowanie nie pokryło całkowitego kosztu zakupu. Wysokość dofinansowania dla osób niepełnosprawnych wynosi do 150% kwoty limitu przyznanej w ramach NFZ oraz udziału własnego osoby niepełnosprawnej, jeżeli taki udział był wymagany.

Podstawowymi warunkami uzyskania dofinansowania są:

- Posiadanie odpowiedniego dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność;
- Spełnienie kryterium dochodowego.

Kryterium dochodowe:

O dofinansowanie mogą ubiegać się te osoby, których przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia, na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Dokumenty od wnioskodawcy (klienta):

- Wniosek o dofinansowanie (formularz wniosku na stronie: <http://www.mops.krakow.pl/formy-pomocy>).
- Kopia aktualnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność (oryginał do wglądu).
- Faktura VAT zapłacona gotówką, faktura VAT z przedłużonym terminem płatności, nie krótszym niż 60 dni lub faktura proforma zawierająca między innymi informacje o całkowitym koszcie zakupu sprzętu ortopedycznego lub środka pomocniczego, kwocie opłaconej w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, limicie cenowym oraz wymaganym udziale własnym wnioskodawcy wystawiona na:

- a. Wnioskodawcę;
- b. Rodzica lub przedstawiciela ustawowego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku małoletniego dziecka);
- c. Opiekuna prawnego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku osoby ubezwłasnowolnionej).
- Kopia zrealizowanego zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze potwierdzona za zgodność z oryginałem, przez świadczeniodawcę realizującego zlecenie (dotyczy faktur VAT). w przypadku faktur proforma kopia zlecenia potwierdzona za zgodność przez świadczeniodawcę realizującego zlecenie;
- Kopia pełnomocnictwa lub odpis postanowienia Sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego (oryginał do wglądu) w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna działa przez pełnomocnika lub opiekuna prawnego.

Wysokość dofinansowania:

- Do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany;
- Do 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit.

4.5 DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER ARCHITEKTONICZNYCH W ZWIĄZKU Z INDYWIDUALNYMI POTRZEBAMI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia uniemożliwiające lub zmniejszające swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Likwidacja barier w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej ma na celu umożliwienie jej, lub ułatwienie w znacznym stopniu wykonywania podstawowych, codziennych czynności, a przede wszystkim poruszania się w miejscu zamieszkania.

O dofinansowanie ze środków PFRON, na likwidację barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, w tym małoletnie, jeśli:

- Rodzaj niepełnosprawności wymaga likwidacji barier architektonicznych ze względu na występujące trudności w poruszaniu się;
- Udokumentują zameldowanie w lokalu, w którym stale zamieszkują;

- Są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi albo uzyskają zgodę właściciela budynku mieszkalnego na planowany zakres prac.

Osoba niepełnosprawna mająca trudności w poruszaniu się może otrzymać dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w wysokości do 80% zakwalifikowanych prac, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Dokumenty od wnioskodawcy:

- Wniosek o dofinansowanie (formularz wniosku na stronie: <http://www.mops.krakow.pl/formy-pomocy>);
- Kopia orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność Wnioskodawcy;
- Aktualne zaświadczenie lekarskie, wystawione czytelnie i w języku polskim, zawierające informację o rodzaju posiadanych schorzeń utrudniających poruszanie się zgodnie z załącznikiem do wniosku;
- Kopie orzeczeń o niepełnosprawności osób mieszkających wspólnie z wnioskodawcą;
- Kopie aktualnych dokumentów potwierdzających tytuł prawny do lokalu, w którym ma nastąpić likwidacja barier architektonicznych: akt notarialny lub umowa najmu na czas nieokreślony;
- Kopia dokumentu potwierdzającego stałe zameldowanie w miejscu realizacji przedsięwzięcia;
- Pisemna zgoda właściciela/właścicieli budynku/lokalu na wykonanie robót we wnioskowanym zakresie;
- Szkic pomieszczeń, których dotyczy likwidacja barier architektonicznych (z podaniem ich wymiarów, obecnego i projektowanego układu funkcjonalnego);
- Kopia pełnomocnictwa lub odpis postanowienia sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego (oryginał do wglądu) w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna działa przez pełnomocnika lub opiekuna prawnego;
- Pisemna informacja o innych źródłach finansowania zadania (np. oświadczenie sponsora).

4.6 DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER W KOMUNIKOWANIU SIĘ W ZWIĄZKU Z INDYWIDUALNYMI POTRZEBAMI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bariery w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej porozumiewanie się. Likwidacja tych barier ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie wykonywania przez osobę niepełnosprawną podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, powodując poprawę funkcjonowania w społeczeństwie. Warunkiem przyznania dofinansowania jest posiadanie przez wnioskodawcę udziału własnego w kwocie nie niższej niż 20% kosztów realizowanego przedsięwzięcia;

- Sprzęt, który może być przedmiotem dofinansowania w ramach zadania likwidacja barier w komunikowaniu się powinien cechować się indywidualnym przeznaczeniem oraz być urządzeniem specjalistycznym;
- Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się nie przysługuje osobom niepełnosprawnym, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku uzyskały odpowiednio na te cele dofinansowanie ze środków PFRON;
- Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków PFRON;
- Dofinansowanie ze środków PFRON nie przysługuje, jeżeli podmiot ubiegający się o dofinansowanie ma zaległości wobec PFRON lub podmiot ten był w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku stroną umowy o dofinansowanie ze środków PFRON, rozwiązanej z przyczyn leżących po stronie tego podmiotu;
- Dofinansowanie przyznawane jest w oparciu o plan podziału środków finansowych PFRON przyznawanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w Gminie Miejskiej Kraków oraz zasady rozpatrywania wniosków ustalone na dany rok budżetowy.

Dokumenty od wnioskodawcy (klienta):

- Wniosek o dofinansowanie (formularz wniosku na stronie: <http://www.mops.krakow.pl/formy-pomocy>);
- Kopia aktualnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność (oryginał do wglądu);
- Aktualne zaświadczenie lekarskie wystawione czytelnie, w języku polskim zawierające informację o rodzaju posiadanych schorzeń (zgodnie z załącznikiem do wniosku);
- Aktualna opinia psychologa / pedagoga szkolnego z informacją w jaki sposób wnioskowany sprzęt wpłynie na rozwój dziecka, w przypadku gdy wnioskodawcą jest osoba małoletnia;
- Faktura pro forma lub oferta cenowa na zakup urządzeń, wystawiona na:
 - a. Wnioskodawcę;
 - b. Rodzica lub przedstawiciela ustawowego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku małoletniego dziecka);
 - c. Opiekuna prawnego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku osoby ubezwłasnowolnionej).
- Oryginał aktualnego zaświadczenia ze szkoły/uczelni o kontynuowaniu nauki, w przypadku osoby niepełnosprawnej uczącej się i niepracującej w wieku 16-24 lat;
- Kopia pełnomocnictwa lub odpis postanowienia sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego (oryginał do wglądu) w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna działa przez pełnomocnika lub opiekuna prawnego.

4.7 DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH W ZWIĄZKU Z INDYWIDUALNYMI POTRZEBAMI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bariery techniczne to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej pokonywanie przez nią pewnych ograniczeń. Likwidacja tych barier ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie wykonywania przez osobę niepełnosprawną podstawowych, codziennych czynności, powodując poprawę funkcjonowania w społeczeństwie. Sprzęt, który może być przedmiotem dofinansowania w ramach zadania likwidacja barier technicznych, powinien cechować się indywidualnym przeznaczeniem oraz być urządzeniem specjalistycznym.

- Warunkiem przyznania dofinansowania jest posiadanie przez wnioskodawcę udziału własnego w kwocie nie niższej niż 20% kosztów realizowanego przedsięwzięcia;
- Sprzęt, który może być przedmiotem dofinansowania w ramach zadania likwidacja barier technicznych powinien cechować się indywidualnym przeznaczeniem oraz być urządzeniem specjalistycznym;
- Dofinansowanie likwidacji barier technicznych nie przysługuje osobom niepełnosprawnym, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku uzyskały odpowiednio na te cele dofinansowanie ze środków PFRON;
- Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków PFRON;
- Dofinansowanie ze środków PFRON nie przysługuje, jeżeli podmiot ubiegający się o dofinansowanie ma zaległości wobec PFRON lub podmiot ten był w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku stroną umowy o dofinansowanie ze środków PFRON, rozwiązanej z przyczyn leżących po stronie tego podmiotu;
- Dofinansowanie przyznawane jest w oparciu o plan podziału środków finansowych PFRON przyznawanych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w Gminie Miejskiej Kraków oraz zasady rozpatrywania wniosków ustalone na dany rok budżetowy.

Dokumenty od wnioskodawcy (klienta):

- Wniosek o dofinansowanie (formularz wniosku na stronie <http://www.mops.krakow.pl/formy-pomocy>);
- Kopia aktualnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność (oryginał do wglądu);
- Aktualne zaświadczenie lekarskie wystawione czytelnie w języku polskim zawierające informację o rodzaju posiadanych schorzeń (zgodnie z załącznikiem do wniosku);
- Faktura pro forma lub oferta cenowa na zakup urządzeń wystawiona na:
 - a. Wnioskodawcę,
 - b. Rodzica lub przedstawiciela ustawowego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku małoletniego dziecka);
 - c. Opiekuna prawnego ze wskazaniem osoby, której dotyczy zakup (w przypadku osoby ubezwłasnowolnionej).
- Oryginał aktualnego zaświadczenia ze szkoły/uczelni o kontynuowaniu nauki, w przypadku osoby niepełnosprawnej uczącej się i niepracującej w wieku 16-24 lat;

- Kopia pełnomocnictwa lub odpis postanowienia sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego (oryginał do wglądu) w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna działa przez pełnomocnika lub opiekuna prawnego.

4.8 DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA MIGOWEGO

Warunkiem przyznania dofinansowania jest posiadanie przez wnioskodawcę w orzeczeniu o niepełnosprawności lub orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności symbolu 03-L lub 03-L wraz z symbolem 04-O lub symboli równoważnych stosowanych we wcześniejszych orzeczeniach. W przypadku orzeczenia, w którym brak jest zapisu dotyczącego przyczyny niepełnosprawności, schorzenia te winny być potwierdzone zaświadczeniem lekarza specjalisty wystawionym na druku stanowiącym załącznik do wniosku.

Dofinansowaniu nie podlega świadczenie usługi przez tłumacza PJM, SJM i SKOBN w organach administracji publicznej (przez organ administracji publicznej rozumie się ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w nich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej zespolonej i niezespolonej, organy jednostek samorządu terytorialnego) oraz w innych jednostkach, które na mocy przepisów są zobowiązane do zapewnienia dostępu do w/w usług.

Dokumenty od wnioskodawcy (klienta):

- Wniosek o dofinansowanie (formularz wniosku na stronie: <http://www.mops.krakow.pl/formy-pomocy>);
- Kopia aktualnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność (oryginał do wglądu);
- Aktualne zaświadczenie lekarskie wystawione czytelnie, w języku polskim zawierające informację o rodzaju posiadanych schorzeń (zgodnie z załącznikiem do wniosku);
- Oryginał aktualnego zaświadczenia ze szkoły/uczelni o kontynuowaniu nauki, w przypadku osoby niepełnosprawnej uczącej się i niepracującej w wieku 16-24 lat;
- Kopia pełnomocnictwa lub odpis postanowienia Sądu o ustanowieniu opiekuna prawnego (oryginał do wglądu) w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna działa przez pełnomocnika lub opiekuna prawnego;
- Dokument potwierdzający wpis do rejestru tłumaczy PJM (Polski Język Migowy), SJM (System Językowo – Migowy), SKOBN (Sposoby

Komunikowania się Osób Głuchoniewidomych), (dotyczy wszystkich tłumaczy, którzy mają świadczyć usługę).

Kserokopie dokumentów przedkładane do wniosku winny być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osoby upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy. Na żądanie MOPS wnioskodawca zobowiązany jest przedłożyć oryginały ww. dokumentów.

W związku z faktem, iż dofinansowanie następuje po zatwierdzeniu planu podziału środków finansowych na dany rok budżetowy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej może wystąpić z wnioskiem o uzupełnienie zdezaktualizowanych dokumentów.

4.9 ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE

4.9.1 Zasiłek stały

Przysługuje:

- Pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- Pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- W przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- W przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie.

Zasiłek okresowy

Przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- Osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- Rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- W przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 418 zł miesięcznie;
- W przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

4.9.2 Zasiłek celowy

Przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

4.10 ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE

- **Praca socjalna** – jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, bez względu na posiadany dochód;
- **Bilet kredytowany;**
- **Składki na ubezpieczenie zdrowotne;**
- **Składki na ubezpieczenia społeczne;**
- **Pomoc rzeczowa**, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie – następuje przez udostępnienie maszyn i narzędzi pracy (na podstawie umowy użyczenia) stwarzających możliwość zorganizowania własnego warsztatu pracy oraz urządzeń ułatwiających pracę niepełnosprawnym;
- **Sprawienie pogrzebu** – odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego;
- **Poradnictwo specjalistyczne** – w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach

naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną;

- **Interwencja kryzysowa** – jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i samodzielniego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. w ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy. Matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogą w ramach interwencji kryzysowej znaleźć schronienie i wsparcie w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi.

4.11 PRZEWÓZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Prawo do korzystania z dofinansowanego przez Gminę Miejską Kraków przewozu osób niepełnosprawnych mają osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie Gminy Miejskiej Kraków i posiadające ważne, co najmniej jedno z wymienionych niżej orzeczeń stopnia niepełnosprawności.

Uprawniające orzeczenia stopnia niepełnosprawności			
Orzeczenia wydane przed 1 stycznia 1998 r. i zaliczające do jednej z poniższych grup inwalidztwa:	Orzeczenia lekarzy orzeczników ZUS	Orzeczenia Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Orzeczenia rentowe dla rolników KRUS
I grupa inwalidztwa	Całkowita niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji	Znaczny stopień niepełnosprawności	Stała lub długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, połączona z prawem do zasiłku pielęgnacyjnego
II grupa inwalidztwa	Całkowita niezdolność do pracy	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	-

Prawo do korzystania z dofinansowanego przez Gminę Miejską Kraków przewozu osób niepełnosprawnych mają także dzieci posiadające ważne orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez zespół ds. orzekania o niepełnosprawności.

Uwaga! Usługa ta nie obejmuje przewozów dzieci niepełnosprawnych z domu do szkoły na zajęcia lekcyjne i z powrotem.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach z dofinansowanego przez Gminę Miejską Kraków przewozu osób niepełnosprawnych mają prawo korzystać osoby posiadające inne niż wymienione wyżej orzeczenie o niepełnosprawności. Zgodę w tym zakresie na wniosek osoby niepełnosprawnej lub wykonawcy wydaje Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa.

Zamawianie przewozu odbywa się pod numerem tel. 196 33 lub 196 88.

Cennik opłat ponoszonych przez osoby niepełnosprawne:

Obowiązuje opłata za przewóz tj. jazdę, z co najmniej jedną uprawnioną osobą niepełnosprawną wg stawek:

- W godz. 6.00 – 22.00 we wszystkie dni tygodnia:
część stała opłaty: 3,00 zł
część zmienna opłaty: za każdy rozpoczęty kilometr przewozu 1,20 zł;
- W godz. 22.00 – 6.00 we wszystkie dni tygodnia:
część stała opłaty 3,00 zł
część zmienna opłaty: za każdy rozpoczęty kilometr przewozu 1,80 zł;
- Opłata za postój samochodu: proporcjonalnie do czasu trwania postoju, według stawki 10,00 zł/godz.

Powyższa opłata ponoszona przez pasażera jest już pomniejszona o dopłatę z budżetu Gminy Miejskiej Kraków.

Szczegółowych informacji udziela także pracownik Referatu ds. Problematyki Osób Niepełnosprawnych pod numerem telefonu 12 616-50-26.

Warsztaty terapii zajęciowej

Jednostka prowadząca	Adres	Telefon / Fax	Adres e-mail
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej 31-115 Kraków, pl. Sikorskiego 2/8,	ul.Miodowa 9, 31-055Kraków,	12 421-17- 30 12 429-42- 971	docias1@wp.pl
Stowarzyszenie Integracji oraz Aktywizacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „EMAUS” 30-213 Kraków, ul. Emaus 18	ul. Emaus 18, 30-213 Kraków	12 427-05- 05	wzemaus18@wp.pl
Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes” 31-917 Kraków, os. Hutnicze 5	os. Górali 19, 31-961 Kraków	12 644-29- 33	wzgorali@wp.pl
Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes” 31-917 Kraków, os. Hutnicze 5	ul. Królowej Jadwigi 81, 30-209 Kraków	12 425-19- 53	wz81@wp.pl
Fundacja im. Brata Alberta, 32-064 Rudawa, Radwanowice 1	os. Dywizjonu 303 nr 65, 31-875 Kraków	12 647-09- 00	fundwz@kki.net.pl
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Kraków Nowa Huta, os. Stalowe 9, 31-921 Kraków	os. Stalowe 9, 31-921 Kraków	12 644-32- 28	hdorota@go2.pl

Jednostka prowadząca	Adres	Telefon / Fax	Adres e-mail
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Kraków Nowa Huta, os.Stalowe 9, 31-921 Kraków	ul. Truskawkowa 4, 31-985 Kraków	12 681-04- 77	antase@interia.pl
Duszpasterskie Stowarzyszenie Osób zUpośledzeniem Umysłowym, os. Centrum C 7, 31-930 Kraków	os. Centrum C 7, 31-930 Kraków	12 425-97- 53	mbwtz@interia.pl
Fundacja Artes, ul. Brzozowa 4/4a, 31-050 Kraków	ul. Brzozowa 4/4a, 31-050 Kraków	12 292-60- 20	fundacja_artes@op.pl
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”, ul. Floriańska 15 Kraków	ul. Prądnicka 10, 30-002 Kraków	12 423-32- 36	katarzyna.dylag-rydzewska@ognisko.org.pl
Stowarzyszenie „Dobrej Nadziei” ul. Batorego 5, 31-135 Kraków	ul. Za Torem 22, 30-542 Kraków	12 257-10- 32	wzt.dobrejnadziei@interia.pl
Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół „KLIKA”, ul.Stolarska 12, 31-043 Kraków	os. Złotej Jesieni 15 a, 31-828 Kraków	12 395-33- 29	biuro@centrumklika.pl
Dom Pomocy Społecznej ul. Łanowa 43, 30-725 Kraków	ul.Łanowa 43, 30-725 Kraków	12 296-80- 08	dps_lanowa41b@ceti.pl
Szpital Specjalistyczny im. dr.J.Babinskiego, ul. Babinskiego 29 30-393 Kraków	ul.Babińskiego 29, 30-393 Kraków	12 652-43- 93	wztbabinskiego@interia.pl

5. ŚWIADCZENIA SOCJALNE

5.1 ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Przyznaje się go w celu częściowego pokrycia wydatków związanych z koniecznością zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- Niepełnosprawnemu dziecku;
- Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
- Osobie, która ukończyła 75 lat życia.

Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 153 zł miesięcznie.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje:

- Osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego;
- Osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie*.

* Instytucja zapewniająca całodobowe utrzymanie oznacza dom pomocy społecznej, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie.

5.2 ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- Matce albo ojcu;
- Opiekunowi faktycznemu dziecka;
- Osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- Jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;

Osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- a. Rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- b. Nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- c. Nie ma opiekuna faktycznego osoby wymagającej opieki, ani osoby będącej rodziną zastępczą lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- Nie później niż do ukończenia 18. roku życia;
lub

- W trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne wynosi 620 zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

- Osoba sprawująca opiekę:
 - a. Ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
 - b. Ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego.
- Osoba wymagająca opieki:
 - a. Pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
 - b. Została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.
- Na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- Członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;
- Na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;
- Na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności i **nie zależy od wysokości dochodów rodziny.**

5.3 SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Przysługuje on osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r., poz. 788) ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przyznawany jest na okres zasiłkowy i uzależniony jest od wysokości dochodu. Przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 623 zł.

Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki rozumie się dochód następujących członków rodziny:

- W przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
 - a. Osoby wymagającej opieki;
 - b. Rodziców osoby wymagającej opieki;
 - c. Małżonka rodzica osoby wymagającej opieki;
 - d. Osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko;
 - e. Pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz;
- W przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:
 - a. Osoby wymagającej opieki;
 - b. Małżonka osoby wymagającej opieki;
 - c. Osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko;

- d. Pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, z tym, że do składu rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

W przypadku gdy prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego ustala się na osobę znajdującą się pod opieką opiekuna prawnego lub umieszczoną w rodzinie zastępczej spokrewnionej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 i Nr 288, poz. 1690 oraz z 2012 r. poz. 579), uwzględnia się dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz dochód osoby wymagającej opieki.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 520 zł miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

- Osoba sprawująca opiekę:
 - a. Ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
 - b. Podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów;
 - c. Ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;
 - d. Legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
- Osoba wymagająca opieki:
 - a. Została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka;
 - b. W związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, została umieszczona w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.
- Na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

- Członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;
- Na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy o świadczeniach rodzinnych, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;
- Na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Ustalając prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, Wydział Spraw Społecznych zwraca się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w celu weryfikacji okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia.

Aktualizację wywiadu, o którym, mowa powyżej, przeprowadza się po upływie 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który ustalone zostało prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w każdej sytuacji, gdy zaistnieją wątpliwości co do spełniania warunków, o których mowa w art. 16a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

5.4 DODATKI MIESZKANIOWE I ENERGETYCZNE

5.4.1 Dodatek mieszkaniowy

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkaniowego.

Kryteria uprawniające do otrzymania **dodatku mieszkaniowego**:

5.4.1.1 Tytuł prawny do lokalu

Dodatek mieszkaniowy może być przyznany:

Najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych;

- Osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- Osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych;

- Innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego (np. umowa użyczenia) i ponoszącym wydatki z jego zajmowaniem;
- Osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny (np. gdy orzeczono o ich uprawnieniu do lokalu socjalnego w wyroku sądowym).

5.4.1.2 Osiąganie odpowiednio niskiego dochodu

Dodatek przysługuje osobom, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskany w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku nie przekracza **175%** kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i **125%** tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym obowiązującej w dniu złożenia wniosku. Jeżeli dochód jest nieco wyższy, nie zamyka to możliwości otrzymania dodatku – jeśli bowiem kwota nadwyżki nie przekracza wysokości dodatku mieszkaniowego, należyny dodatek mieszkaniowy obniża się o tę kwotę.

Przy wydawaniu decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego uwzględnia się kwotę najniższej emerytury obowiązującą w dniu złożenia wniosku, ogłaszaną przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w "Monitorze Polskim".

5.4.1.3 Odpowiednia powierzchnia użytkowa lokalu

Powierzchnia użytkowa zajmowanego lokalu mieszkalnego nie może przekraczać normatywnej powierzchni użytkowej o więcej niż 30% albo 50% pod warunkiem, że udział powierzchni pokoi i kuchni w powierzchni użytkowej tego lokalu nie przekracza 60%.

Daje to kolejno: powierzchnia normatywna dla 1 osoby – 35 m² przy przekroczeniu o 30% - 45,50 m², przy przekroczeniu o 50% - 52,50 m². Przy dwóch osobach powierzchnia normatywna to 40 m² przy trzech to 45 m², czterech - 55 m², pięciu - 65 m², sześciu - 70 m². Każda kolejna osoba zwiększa powierzchnię normatywną o kolejne 5 m². Jeżeli w gospodarstwie domowym znajduje się osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim lub inna osoba niepełnosprawna, jeżeli niepełnosprawność wymaga zamieszkania w osobnym pokoju (orzekają o takiej sytuacji powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności) to powierzchnię normatywną zwiększa się o 15 m².

Wymagane załączniki:

- Wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego;
- Deklaracja o wysokości dochodów gospodarstwa domowego;
- Dokumenty potwierdzające wysokość dochodów wszystkich członków gospodarstwa domowego osiągniętych w okresie trzech pełnych miesięcy kalendarzowych poprzedzających datę złożenia wniosku;
- Dokument potwierdzający wielkość ponoszonych opłat mieszkaniowych;
- Tytuł prawny do lokalu;
- Faktura VAT za energię elektryczną za ostatni okres rozliczeniowy.

Przyznawanie i wypłacanie dodatku mieszkaniowego.

Decyzja powinna być wydana w ciągu miesiąca od daty złożenia wniosku. Świadczenie przyznawane jest na 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dacie wpływu dokumentacji.

Wypłacanie dodatku.

Dodatek jest wypłacany zarządcy domu lub innej osoby uprawnionej do pobierania opłat, w terminie do 10 dnia każdego miesiąca. Poza mieszkańcami domków jednorodzinnych nikt nie otrzymuje pieniędzy do rąk własnych. Wypłacanie dodatku obejmuje okres 6 miesięcy.

Wstrzymanie wypłaty dodatku.

Jeżeli nie stwierdzi się wpłat należności za lokal następuje wstrzymanie wypłacania dodatku. Jeśli należność zostanie wpłacona w ciągu 3 miesięcy, pieniądze zostaną wypłacone, jeśli nie, dodatek mieszkaniowy wygasa z mocy prawa.

5.4.2 Dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny przysługuje osobie, która spełnia łącznie 3 warunki:

- Ma przyznany dodatek mieszkaniowy;
- Jest stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowej (umowy na przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej) zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym;
- Zamieszkuje w lokalu, do którego jest dostarczana energia elektryczna.

Wymagane załączniki:

- Wniosek o przyznanie dodatku energetycznego;
- Kopia umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowej (umowy na przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej) zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym.

Wysokość dodatku energetycznego ogłaszana jest przez Ministra Gospodarki w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego i dodatku energetycznego są przyjmowane przez Wydział Spraw Społecznych UMK przy ul. Stachowicza 18 (tel. 12 616-50-21) oraz na os. Zgody 2 (tel. 12 616-89-85).

6. ULGI I UPRAWNIENIA

6.1 ULGI W PODATKU DOCHODOWYM

Przystępują:

- Podatnikowi będącemu osobą niepełnosprawną;
lub
- Podatnikowi, na którego utrzymaniu pozostają takie osoby niepełnosprawne jak:
 - a. Współmałżonek;
 - b. Dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie;
 - c. Rodzice, rodzice współmałżonka;
 - d. Rodzeństwo;
 - e. Ojczym, macocha, zięciowie i synowie.

Można z tej ulgi skorzystać, jeżeli w roku podatkowym dochody tych osób niepełnosprawnych nie przekraczają kwoty 9120 zł.

W przeciwnym wypadku ulgi przysługują podatnikowi będącemu osobą niepełnosprawną. Jeśli więc osoba niepełnosprawna pozostająca na utrzymaniu podatnika osiąga dochody, należy dokonać wstępnego oszacowania jaki dochód w całym roku podatkowym może ona uzyskać. Rachunki muszą być bowiem wystawione na osobę, która będzie odliczała określone wydatki.

Podstawowym warunkiem odliczenia wydatków jest posiadanie przez osobę niepełnosprawną, której dotyczy wydatek:

- Orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności;
lub
- Decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną. Przed 16 rokiem życia legitymacje wydawane są na podstawie ważnych orzeczeń

o niepełnosprawności do i i II grupy inwalidztwa, przez co należy rozumieć osoby w stosunku do których, orzeczono odpowiednio:

- a. Całkowitą niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji albo znaczny stopień niepełnosprawności;
- b. Całkowitą niezdolność do pracy albo umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Odliczenie ulg może być dokonane również w przypadku, gdy osoba, której dotyczy wydatek, posiada orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez właściwy organ na podstawie odrębnych przepisów obowiązujących do dnia 31 sierpnia 1997 r.

6.2 ULGI REHABILITACYJNE

Warunkiem skorzystania z większości ulg rehabilitacyjnych jest posiadanie przez podatnika dokumentów stwierdzających poniesienie wydatków (faktury VAT lub rachunku). Nie dotyczy to wydatków na:

- Używanie samochodu osobowego, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne. Niektóre urzędy skarbowe żądają przedstawienia dokumentów poświadczających korzystanie z takich zabiegów;
- Opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa;
- Utrzymanie przez osoby niewidome I lub II grupy inwalidztwa, psa przewodnika.

W każdym z tych trzech przypadków można odliczyć ustalaną co roku kwotę, bez potrzeby dokumentowania poniesionych wydatków.

Aby odliczyć pozostałe wydatki należy posiadać dokumenty stwierdzające ich poniesienie. Są to wydatki na:

- Adaptację i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;
- Przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;

- Zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego;
- Zakup wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności;
- Odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym;
- Odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne;
- Opiekę pielęgniarstwa w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa;
- Opłacenie tłumacza języka migowego;
- Kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia;
- Leki – w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu a ustaloną co roku kwotą, jeśli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki (stałe lub czasowo);
- Odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne:
 - a. Osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego;
 - b. Osoby niepełnosprawnej, zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa, oraz dzieci niepełnosprawnych do lat 16 – również innymi środkami transportu niż karetka transportu sanitarnego.
- Odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego związane z pobytem:
 - a. Na turnusie rehabilitacyjnym;
 - b. W zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych;
 - c. Na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku.

6.3 POCZTA, RADIO, TELEWIZJA I TELEKOMUNIKACJA

6.3.1 Poczta

Operator świadczący powszechne usługi pocztowe zapewnia osobom niepełnosprawnym dostęp do świadczonych powszechnych usług pocztowych przez:

- Organizację pracy placówek operatora umożliwiającą osobom poruszającym się za pomocą wózka inwalidzkiego korzystanie z usług świadczonych przez te placówki;
- Tworzenie w placówkach operatora odpowiednio oznakowanych stanowisk obsługi osób niepełnosprawnych;
- Umieszczanie nadawczych skrzynek pocztowych w sposób i w miejscu umożliwiającym korzystanie z nich osobie niepełnosprawnej, poruszającej się za pomocą wózka inwalidzkiego, w szczególności nadawczych skrzynek pocztowych instalowanych w placówce operatora lub na nieruchomości użytkowanej przez tę placówkę;
- Doręczanie osobom:
 - a. Z uszkodzeniem narządu ruchu powodującym konieczność korzystania z wózka inwalidzkiego;
 - b. Niewidomym lub ociemniałym na ich wniosek i bez pobierania dodatkowych opłat, przesyłek listowych, przesyłek rejestrowanych, w tym przesyłek z zadeklarowaną wartością oraz kwot pieniężnych określonych w przekazach pocztowych, z pominięciem oddawczej skrzynki pocztowej oraz bez konieczności odbierania przesyłki w placówce operatora.
- Przyjmowanie od osoby niepełnosprawnej w miejscu jej zamieszkania prawidłowo opłaconej przesyłki nie będącej przesyłką rejestrowaną.

Zwolnienie z opłat dla osób niewidomych

Przesyłka będąca przesyłką dla osób niewidomych nadana przez:

- Osobę legitymującą się orzeczeniem właściwego organu orzekającego o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z tytułu uszkodzenia narządu wzroku, zwaną dalej „osobą niewidomą lub ociemniałą”, i adresowana do biblioteki lub organizacji osób niewidomych lub ociemniałych bądź do organizacji, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych;
- Bibliotekę, organizację osób niewidomych lub ociemniałych bądź organizację, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych, i adresowana do osoby niewidomej lub

ociemniałej;

- Osobę niewidomą lub ociemniałą bądź skierowaną do tej osoby zawierającą wyłącznie informacje utrwalone pismem wypukłym.

Przesyłka taka jest zwolniona od opłaty pocztowej za przyjęcie, przemieszczenie i doręczenie przesyłki nie będącej przesyłką najszybszej kategorii, tego rodzaju i tej samej masy, ustalonej w obowiązującym cenniku powszechnych usług pocztowych operatora publicznego. Zwolnienie to nie obejmuje opłaty za potwierdzenie odbioru przesyłki rejestrowanej.

6.3.2 Ulgi w telekomunikacji

Przedsiębiorca wyznaczony jest obowiązany zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp do świadczonej przez siebie usługi powszechnej przez oferowanie:

- Urządzeń końcowych przystosowanych do używania przez osoby niepełnosprawne, jeżeli używanie takiego urządzenia jest niezbędne do zapewnienia im dostępu do usługi powszechnej;
- Udogodnień ułatwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z usługi powszechnej.

Na skutek prywatyzacji i komercjalizacji rynku telekomunikacyjnego, nastąpiły zmiany w ulgach. Obecnie nie ma ustawowego obowiązku udzielania takich ulg, ale niektóre firmy telekomunikacyjne mają wewnętrzne przepisy, dzięki którym nadal można korzystać ze zniżek.

Telekomunikacja Polska SA udziela osobom niewidomym rabatów w opłatach za usługi telekomunikacyjne:

- Za przyłączenie urządzenia końcowego do sieci TP SA – rabat w wysokości 50% opłaty podstawowej, wynikającej z obowiązującego Cennika Krajowych Usług Telekomunikacyjnych.

Rabaty te przyznaje się wyłącznie osobom niewidomym zaliczonym do znacznego stopnia niepełnosprawności. Rabaty udzielane są osobom niepełnosprawnym, które ukończyły 16 rok życia. Rabat może otrzymać albo osoba niepełnosprawna uprawniona do uzyskania rabatu albo jej prawny opiekun w razie stałego lub czasowego zamieszkiwania opiekuna prawnego razem z osobą niepełnosprawną (stałe lub czasowe zamieszkiwanie to stałe lub czasowe zameldowanie niepełnosprawnego i opiekuna prawnego w tym samym lokalu mieszkalnym lub budynku).

Rabaty dotyczą usługi telefonicznej dla jednej linii telefonicznej.

Aby skorzystać z tej ulgi należy przedstawić orzeczenie Powiatowego lub Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności stwierdzające zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności z powodu uszkodzenia wzroku (symbol przyczyny niepełnosprawności „04-O”).

U innych operatorów należy się dowiadywać, czy w ramach swojej strategii handlowej nie przewiduje on jakiś ulg, zniżek dla osób niepełnosprawnych.

6.3.3 Abonament rtv

Zwalnia się od opłat abonamentowych:

- Osoby, co do których orzeczono o:
 - a. Zaliczeniu do I grupy inwalidów;
lub
 - b. Całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
lub
 - c. Znacznym stopniu niepełnosprawności, na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
lub
 - d. Trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- Którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny;
- Osoby, które ukończyły 75 lat;
- Osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne z właściwego organu realizującego zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej lub rentę socjalną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub innego organu emerytalno-rentowego;
- Osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2000 Hz o natężeniu od 80 dB);
- Osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15%.

Powyższe zwolnienia nie przysługują osobom, które pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z co najmniej dwiema osobami, które ukończyły 26. rok życia, niespełniającymi warunków do uzyskania tych zwolnień.

Zwolnienia przysługują od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono w placówce operatora publicznego, oświadczenie o spełnianiu warunków do korzystania z tych zwolnień i przedstawiono dokumenty potwierdzające uprawnienie do tych zwolnień.

Osoby korzystające ze zwolnień od opłat abonamentowych obowiązane są zgłosić placówce operatora publicznego zmiany stanu prawnego lub faktycznego, które mają wpływ na uzyskane zwolnienia, w terminie 14 dni od dnia, w którym taka zmiana nastąpiła.

Z opłat abonamentowych zwolnieni są także inwalidzi wojenni.

Wzór oświadczenia w tej sprawie prezentujemy poniżej.

OŚWIADCZENIE

Ja zamieszkały/a
w legitymujący/a się dowodem
osobistym, uprawniony/a do zwolnienia od
opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych
i telewizyjnych na podstawie ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r.
o opłatach abonamentowych (Dz.U. Nr 85, poz. 728) oraz innych ustaw,
oświadczam, że nie pozostaję we wspólnym gospodarstwie domowym
z dwiema lub więcej osobami, które ukończyły 26 rok życia i nie mają
uprawnień do zwolnienia od tych opłat.

(podpis osoby składającej oświadczenie)

6.3.4 Ulgi na telefony komórkowe

Oferowane przez operatorów sieci komórkowych ulgi, dotyczą zazwyczaj osób niewidomych i niedosłyszących, u części operatorów również osób z niepełnosprawnością narządu ruchu. Ponieważ zakres tych ulg różni się u każdego operatora oraz czasami ulega zmianom, szczegółowych informacji należy szukać w punktach obsługi klienta wybranych operatorów.

6.4 ZWOLNIENIE OD PODATKU OD CZYNNOŚCI CYWILNOPRAWNYCH

Od podatku od czynności cywilnoprawnych zwolnione są osoby nabywające na potrzeby własne sprzęt rehabilitacyjny, wózki inwalidzkie, motorowery, motocykle lub samochody osobowe, zaliczone, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, do grupy osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności bez względu na rodzaj schorzenia oraz osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności w związku ze schorzeniami narządu ruchu.

Nie podlegają podatkowi czynności cywilnoprawne m.in. w sprawach:

- Alimentacyjnych, opieki, kurateli i przysposobienia;
- Ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki społecznej, ulg określonych w przepisach szczególnych dla żołnierzy niezawodowych i osób odbywających służbę zastępczą oraz ich rodzin, a także uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów;
- Zatrudnienia, świadczeń socjalnych i wynagrodzeń za pracę;
- Nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej oraz zdrowia.

6.5 ULGOWA OPŁATA PASZPORTOWA

Ulgowa opłata za paszport w wysokości 50% stawki przysługuje:

- Emerytom, rencistom, osobom niepełnosprawnym bez względu na rodzaj schorzenia, a także współmałżonkom tych osób, pozostających na ich wyłącznym utrzymaniu;
- Osobom przebywającym w domach opieki społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystających z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych;

- Kombatantom i innym osobom, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- Uczniom i studentom.

W razie wystąpienia kilku tytułów uprawniających do ulgi w opłacie za wydanie paszportu przysługuje tylko jedna.

Nie pobiera się opłaty za wydanie paszportu od:

- Osób, które w dniu złożenia wniosku o wydanie paszportu mają ukończone 70 lat;
- Osób przebywających w domach pomocy społecznej lub w zakładach opiekuńczych albo korzystającym z pomocy społecznej w formie zasiłków stałych, jeżeli ich wyjazd za granicę następuje w celu długotrwałego leczenia lub w związku z koniecznością poddania się operacji;
- Osób, które złożyły wniosek o wymianę paszportu z powodu jego wady technicznej;
- Żołnierzy wyznaczonych do pełnienia służby poza granicami państwa, z wyjątkiem żołnierzy zawodowych.

6.6 ULGA PRZY OPŁACIE ZA WYMIANĘ DOWODU OSOBISTEGO

Nie pobiera się opłaty za wydanie dowodu osobistego m.in. od osób:

- Ubiegających się o wymianę dowodu osobistego z powodu jego wady technicznej lub sporządzonego niezgodnie z danymi zawartymi we wniosku;
- Zobowiązanych do wymiany dowodu osobistego z powodu zmiany kodu pocztowego, administracyjnej zmiany nazwy miejscowości, nazwy ulicy, numeru domu lub numeru lokalu;
- Które utraciły dowód osobisty w wyniku klęsk żywiołowych;
- Przebywających w domach pomocy społecznej lub pobierających zasiłek stały z pomocy społecznej albo rentę socjalną – na podstawie zaświadczenia właściwej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej o przebywaniu osoby w domu pomocy społecznej lub o korzystaniu z zasiłku stałego lub do wglądu decyzja o przyznaniu zasiłku stałego z pomocy społecznej albo renty socjalnej;
- Młodoletnich przebywających całodobowo w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii – na podstawie zaświadczenia

kierownika placówki opiekuńczo-wychowawczej albo młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub młodzieżowego ośrodka socjoterapii o całodobowym przebywaniu małoletniego w tej placówce.

Wniosek o wydanie dowodu osobistego składa się do **organu gminy właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego**, a w przypadku **braku takiego miejsca** do organu gminy właściwego ze względu na **ostatnie miejsce pobytu stałego**.

Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej organu, wniosek składa się do **organu gminy właściwego dla obszaru dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy**.

Osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku może załączyć do wniosku fotografie przedstawiające ją w okularach z ciemnymi szklami. W takim przypadku do wniosku załącza się również orzeczenie o niepełnosprawności osoby do 16. roku życia lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 lat, z powodu wrodzonej lub nabytej wady narządu wzroku, wydane zgodnie z przepisami o orzekaniu o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

6.7 KARTA PARKINGOWA

Karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych do dnia 30 czerwca 2014 r. wydawane będą w Referacie do Spraw Społecznych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Krakowa. Dokumenty o wydanie karty parkingowej można składać osobiście w siedzibie Wydziału Spraw Społecznych UMK ul. Stachowicza 18, 30-103 Kraków, II piętro, pok. nr 201. tel. 12 616-50-29 fax 616-50-37 lub przesłać na ww. adres.

Osoba niepełnosprawna ubiegająca się o wydanie karty parkingowej winna złożyć następujące dokumenty:

- Wniosek o wydanie karty parkingowej dla osoby niepełnosprawnej wypełniony na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do karty usługi;
- Aktualną fotografię o wymiarze 3,5cm x 4,5cm;
- Kserokopię (oryginał do wglądu) wydanego przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności:
 - a. Orzeczenia o niepełnosprawności;
 - b. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności;
 - c. Orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień wraz ze wskazaniem spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

- Dowód uiszczenia opłaty 25 zł za wydanie karty parkingowej;
- Dowód osobisty (do wglądu).

Wpłaty z tytułu opłaty za wydanie karty parkingowej należy dokonać na rachunek bankowy Urzędu Miasta Krakowa nr: Bank Pekao S.A. 33 1240-46-50 1111-00-10 2934-37-83 (np. na pocztę, przelewem bankowym lub kasach Urzędu). W siedzibie Wydziału Spraw Społecznych brak jest kasy Urzędu Miasta Krakowa.

Karty parkingowe uprawniają do korzystania z miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób niepełnosprawnych oraz do niestosowania się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju tj.:

B-1 „zakaz ruchu w obu kierunkach”;

B-3 „zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych”;

B-3a „zakaz wjazdu autobusów”;

B-4 „zakaz wjazdu motocykli”;

B-10 „zakaz wjazdu motorowerów”;

B-35 „zakaz postoju”;

B-37 „zakaz postoju w dni nieparzyste”;

B-38 „zakaz postoju w dni parzyste”;

B-39 „strefa ograniczonego postoju”.

Karta parkingowa jest dokumentem, który obowiązuje nie tylko na terenie Polski, ale także w innych krajach Unii Europejskiej. W poszczególnych krajach UE obowiązują jednakże inne ulgi i uprawnienia dla niepełnosprawnych wynikające z posiadania karty parkingowej.

Pełna treść karty usługi zawarta jest w Biuletynie Informacji Publicznej UMK www.bip.krakow.pl jako karta usługi/procedura zewnętrzna nr SO-9. Link: http://www.bip.krakow.pl/?dok_id=3276&sub=procedura&proc=SO-9

Karta usługi SO-9 obowiązuje do dnia 30 czerwca 2014 r. z uwagi na wejście w życie z dniem 1 lipca 2014 r. nowelizacji ustawy Prawo o ruchu drogowym w zakresie wydawania kart parkingowych. Karty Parkingowe wydane do dnia 30 czerwca 2014 r. na obowiązujących do tego dnia przepisach ww. ustawy zachowują swoją ważność do dnia określonego jako data ważności karty, nie dłużej niż do dnia 30 listopada 2014r.

6.8 MIEJSCA POSTOJOWE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Miejsce postojowe dla osób niepełnosprawnych może być wyznaczone dla osoby pełnoletniej o znacznym stopniu niepełnosprawności, co potwierdzone jest stosownym orzeczeniem lub osoby poniżej osiemnastego roku życia, dla których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenie o niepełnosprawności, bez orzekania o jej stopniu.

Wymagane dokumenty:

- Pisemny wniosek osoby niepełnosprawnej lub jej opiekuna o wyznaczenie ogólnodostępnego miejsca postojowego dla osoby niepełnosprawnej, do którego należy dołączyć następujące dokumenty:
 - a. Kserokopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, kserokopię orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień w którym jako przyczyna niepełnosprawności będzie wskazana niepełnosprawność ruchowa, wydane przez Powiatowy Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności;
 - b. Kserokopię karty parkingowej;
 - c. Kserokopię dowodu rejestracyjnego pojazdu;
 - d. Zaświadczenie lekarskie informujące, że niepełnosprawność dotyczy schorzenia kończyn dolnych (oryginał);
 - e. Szkic lokalizacyjny wnioskowanego miejsca postojowego.

Sprawę załatwia Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie ul. Centralna 53 – Zespół Zarządzania Ruchu.

6.8.1 Abonament Postojowy Typu „N”

Abonament osoby niepełnosprawnej, wymagane dokumenty:

- Dowód osobisty + ewentualnie zaświadczenie o zameldowaniu na terenie województwa małopolskiego;
- Dowód rejestracyjny pojazdu + ewentualnie: umowa leasingu, umowa kredytowa, umowa użyczenia zawarta w formie aktu notarialnego;
- Orzeczenie o zaliczeniu do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności o przyczynie z kodu R lub N.

Sprawę załatwia Biuro Strefy Płatnego Parkowania 30-504 Kraków, ul. Kalwaryjska 35.

6.9 TRANSPORT ZBIOROWY

6.9.1 Ulgi w PKP i PKS

Osoby niepełnosprawne korzystające z przejazdów środkami transportu PKS i PKP uprawnione są do ulg. Aby mieć prawo do zniżki, należy mieć ze sobą dokumenty potwierdzające stopień niepełnosprawności. Od stopnia niepełnosprawności uzależniona jest wysokość zniżki.

Wyżej wymienione rozporządzenie określa rodzaje dokumentów uprawniających do korzystania przez osoby niepełnosprawne z określonych zniżek.

Do zniżek uprawnione są:

- Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji – osoby całkowicie niezdolne do pracy oraz niezdolne do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albo posiadające znaczny stopień niepełnosprawności, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, bądź inwalidów i grupy, jeżeli orzeczenie o zaliczeniu do i grupy inwalidzkiej nie utraciło mocy;
- Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne – dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do ukończenia 24 roku życia oraz studentów dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych do ukończenia 26 roku życia;
- Opiekunowie lub przewodnicy – jedna osoba pełnoletnia, a w przypadku przewodnika osoby niewidomej – osobę, która ukończyła 13 lat, albo psa – przewodnika.

Ulgą 100% – to uprawnienie do uzyskania w kasie biletowej przewoźnika biletu z ulgą 100% wydawanego nieodpłatnie.

Dokumentem poświadczającym uprawnienie dziecka w wieku do 4 roku życia do korzystania (na podstawie biletów jednorazowych) z ulgi:

- 100% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego;
- 100% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej, jeżeli dziecko nie korzysta z oddzielnego miejsca do siedzenia;
- 78% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej, jeżeli dziecko korzysta z oddzielnego miejsca do siedzenia,

jest dokument stwierdzający wiek dziecka.

Dokumentami poświadczającymi uprawnienie dziecka w wieku powyżej 4 lat do rozpoczęcia odbywania obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, **do korzystania z ulgi 37%** – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej, na podstawie biletów jednorazowych, są odpowiednio:

- Dokument stwierdzający wiek dziecka;
- Zaświadczenie o odroczeniu spełniania obowiązku szkolnego, wydane przez dyrektora publicznej szkoły podstawowej;
- Legitymacja przedszkolna dla dziecka niepełnosprawnego.

Dokumentami poświadczającymi uprawnienie do korzystania – na podstawie biletów jednorazowych – z ulgi:

- 49% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych oraz autobusowego w komunikacji zwykłej;
- 37% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach innych niż osobowe oraz autobusowego w komunikacji przyspieszonej i pospiesznej;
- 95% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego dla opiekuna lub przewodnika towarzyszącego w podróży osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji (jeden z wymienionych dokumentów osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji),

są:

- Wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidów;
- Wypis z treści orzeczenia: wojskowej komisji lekarskiej, komisji lekarskiej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji albo Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefowi Agencji Wywiadu, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidztwa;
- Orzeczenie lekarza orzecznika ZUS albo wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- Zaświadczenie ZUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji;

- Wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- Wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej KRUS, stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- Zaświadczenie KRUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- Legitymacja emeryta – rencisty wojskowego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy Ministrowi Obrony Narodowej, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa;
- Legitymacja emeryta – rencisty policyjnego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Ministrowi Sprawiedliwości albo Ministrowi Obrony Narodowej, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa lub stwierdzającym niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- Legitymacja osoby niepełnosprawnej, stwierdzająca znaczny stopień niepełnosprawności, wystawiona przez uprawniony organ.

Dokumentami poświadczającymi uprawnienie do korzystania z ulgi 95% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych dla przewoźnika lub opiekuna towarzyszącego w podróży osobie niewidomej albo dla psa – przewoźnika oraz **dokumentami poświadczającymi uprawnienia osób niewidomych**, jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji, do korzystania z **ulgi 37%** – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych **są**:

- Jeden z niżej wymienionych dokumentów stwierdzających całkowitą niezdolność do pracy albo inwalidztwo II grupy, z powodu stanu narządu wzroku:
 - a. Wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidów;
 - b. Wypis z treści orzeczenia: wojskowej komisji lekarskiej, komisji lekarskiej podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji albo Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Szefowi Agencji Wywiadu, stwierdzający zaliczenie do I grupy inwalidztwa;
 - c. Orzeczenie lekarza orzecznika ZUS albo wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji;

- d. Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stwierdzające całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- e. Zaświadczenie ZUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- f. Wypis z treści orzeczenia lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- g. Wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej KRUS, stwierdzający niezdolność do samodzielnej egzystencji;
- h. Zaświadczenie KRUS, stwierdzające zaliczenie wyrokiem sądu do I grupy inwalidów bądź uznanie niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- i. Legitymacja emeryta – rencisty wojskowego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy Ministrowi Obrony Narodowej, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa;
- j. Legitymacja emeryta – rencisty policyjnego wydana przez właściwy organ emerytalny podległy odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Ministrowi Sprawiedliwości albo Ministrowi Obrony Narodowej, z wpisem o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa lub stwierdzającym niezdolność do samodzielnej egzystencji.
- Legitymacja osoby niepełnosprawnej, stwierdzająca umiarkowany stopień niepełnosprawności z powodu stanu narządu wzroku lub oznaczona symbolem przyczyny niepełnosprawności – „04-O”, wystawiona przez uprawniony organ.

Dokumentami poświadczającymi uprawnienie dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych do korzystania z ulgi 78% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego **z miejsca zamieszkania** do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej, placówki opiekuńczo-wychowawczej, placówki oświatowo-wychowawczej, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, specjalnego ośrodka wychowawczego, ośrodka umożliwiającego dzieciom i młodzieży spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, ośrodka rehabilitacyjno-wychowawczego, domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia, zakładu opieki zdrowotnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, a także na turnus rehabilitacyjny – i z powrotem, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych, są odpowiednio:

- Dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym:
 - a. Legitymacja przedszkolna dla dziecka niepełnosprawnego;
 - b. Legitymacja szkolna dla uczniów dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnymi;
 - c. Legitymacja szkolna albo studencka wraz z jednym z dokumentów wymienionych poniżej.
- Dla dzieci i młodzieży nieuczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym:
 - a. Legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia, wystawiona przez uprawniony organ;
 - b. Legitymacja osoby niepełnosprawnej, wystawiona przez uprawniony organ;
 - c. Wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do jednej z grup inwalidów;
 - d. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) albo wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzające częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy albo całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji;
 - e. Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stwierdzające częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy albo całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Z tym, że przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne, wraz z jednym z dokumentów, o których mowa powyżej, wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio:

- a. Termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym;
- b. Potwierdzenie stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

Dokumentami poświadczającymi uprawnienie jednego z rodziców lub opiekuna dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych do korzystania z ulgi 78% – przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego w relacjach:

- Dla dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym;
- Dla dzieci i młodzieży nie uczęszczających do przedszkola, szkoły, szkoły wyższej albo ośrodka lub placówki o charakterze oświatowym,

na podstawie biletów jednorazowych, są:

- **W sytuacji, gdy przejazd odbywany jest wraz z dzieckiem – dokumenty dziecka:**
 - a. Legitymacja przedszkolna dla dziecka niepełnosprawnego;
 - b. Legitymacja szkolna dla uczniów dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnymi;
 - c. Legitymacja szkolna albo studencka wraz z jednym z dokumentów wymienionych poniżej;
 - d. Legitymacja osoby niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia, wystawiona przez uprawniony organ;
 - e. Legitymacja osoby niepełnosprawnej, wystawiona przez uprawniony organ,
 - f. Wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, stwierdzający zaliczenie do jednej z grup inwalidów;
 - g. Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) albo wypis z treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzające częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy albo całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji;
 - h. Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS stwierdzające częściową niezdolność do pracy, całkowitą niezdolność do pracy albo całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji albo niezdolność do samodzielnej egzystencji.
- Z zastrzeżeniem, że przy przejazdach do i z jednostek udzielających świadczeń zdrowotnych albo pomocy społecznej bądź organizujących turnusy rehabilitacyjne, wraz z jednym z tych dokumentów wymagane jest zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie) określające odpowiednio:
 - a. Termin i miejsce badania, leczenia, konsultacji, zajęć rehabilitacyjnych, zajęć terapeutycznych albo pobytu w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub na turnusie rehabilitacyjnym;
 - b. Potwierdzenie stawienia się na badania, konsultację, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne.

- **W sytuacji, gdy przejazd odbywany jest po dziecko lub po jego odwiezieniu** – zaświadczenie wydane przez przedszkole, szkołę, szkołę wyższą, ośrodek lub placówkę o charakterze oświatowym albo placówkę opiekuńczo-wychowawczą, według określonego wzoru (załącznik nr 1 do rozporządzenia), albo zaświadczenie (zawiadomienie, skierowanie), o którym mowa powyżej – lit a. i b.

Dokumentami poświadczającymi uprawnienie emerytów i rencistów oraz ich współmałżonków, na których pobierane są zasiłki rodzinne, do korzystania z dwóch przejazdów w ciągu roku z ulgą 37% środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych, są zaświadczenia według określonego wzoru (stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia), wydawane przez:

- Terenowe jednostki Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów;
- Regionalne komisje emerytów i rencistów NSZZ „Solidarność”;
- Niezależny Krajowy Związek Zawodowy w Polsce „Solidarność Weteranów Pracy”;
- Zarząd Główny i oddziały terenowe Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Solidarność – 80”;
- Wojewódzkie i regionalne rady weteranów pracy Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
- Niezależny Związek Przyszłych i Obecnych Emerytów i Rencistów „Weterani Pracy”;
- Oddziały wojewódzkie Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Resortu Spraw Wewnętrznych;
- Zarządy i koła Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego;
- Okręgowe sekcje emerytów i rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- Związek Zawodowy Pracowników Najwyższej Izby Kontroli;
- Komisję Krajową i zarządy regionów Chrześcijańskiego Związku Zawodowego „Solidarność” im. Księdza Jerzego Popiełuszki;
- Zarządy wojewódzkie Związku Emerytów i Rencistów Pożarnictwa Rzeczypospolitej Polskiej;
- Oddziały wojewódzkie Związku Żołnierzy Ludowego Wojska Polskiego;
- Terenowe jednostki Krajowego Związku Emerytów i Rencistów Służby Więziennej – dla osób uprawnionych należących i nienależących do tych organizacji.

Zaświadczenie okazuje się wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.

Zestawienie ulg przysługujących osobom niepełnosprawnym w podróży środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego (PKP) i autobusowego (PKS).

Lp.	Uprawnieni	Przejazdy PKP (2 klasa)	Przejazdy PKS	Uwagi
1	Dzieci do lat 4	100% ulga pociągi osobowe, pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC Bilety jednorazowe klasa 2, w klasie 1 dopłata.	100% ulga autobusy zwykłe i przyspieszone Bilety jednorazowe	PKS pod warunkiem nie korzystania przez dziecko z oddzielnego miejsca do siedzenia, a jeżeli korzysta to 78% ulga.
2	Przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji opiekun – 18 lat przewodnik 13 lat lub pies przewodnik.	95% ulga pociągi osobowe i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe Klasa 2, w klasie 1 dopłata.	95% ulga autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe.	
3	Dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne	78% ulga pociągi osobowe, pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne. Klasa 2, w klasie 1 dopłata.	78% ulga autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne.	Wyłącznie w ramach przejazdów celowych, których katalog zawiera ustawa np. dom-szkola-dom.
4	Rodzice lub opiekunowie dzieci i młodzieży dotkniętej inwalidztwem lub niepełnosprawnej	78% ulga pociągi osobowe, pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe Klasa 2, w klasie 1 dopłata.	78% ulga autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe.	
5	Osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.	49% ulga pociągi osobowe, bilety jednorazowe 37% pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC. Bilety jednorazowe klasa 2, w klasie 1 dopłata.	49% ulga autobusy zwykłe 37% ulga autobusy przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe.	
6	Osoby niewidome, które nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji.	37% ulga pociągi osobowe, pociągi pospieszne i ekspresowe, IC, EC Bilety jednorazowe lub miesięczne imienne Klasa 2, w klasie 1 dopłata	37% ulga autobusy zwykłe, przyspieszone i pospieszne. Bilety jednorazowe lub miesięczne.	

6.9.2 Ulgi w komunikacji miejskiej

OSOBY UPRAWNIONE DO BEZPŁATNYCH PRZEJAZDÓW KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ	PODSTAWA UPRAWNIENIA
Inwalidzi wojenni i wojskowi zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności wraz z towarzyszącym im w pojeździe przewodnikiem.	Książeczka inwalidy wojennego/wojskowego Oświadczenie inwalidy.
Osoby niepełnosprawne z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności lub całkowitą niezdolnością do pracy i samodzielnej egzystencji lub niezdolnością do samodzielnej egzystencji lub i grupą inwalidzką wraz z towarzyszącym im w pojeździe opiekunowi.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej z określonym stopniem niepełnosprawności lub orzeczenie z określeniem całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji lub niezdolności do samodzielnej egzystencji lub i stopnia niepełnosprawności wraz z dowodem tożsamości pasażera.
Osoby niewidome wraz z przewodnikiem.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej z określonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z określeniem przyczyny niepełnosprawności 04-O, o lub §26 pkt 1 lit. h lub legitymacja Polskiego Związku Niewidomych.
Osoby niepełnosprawne z narządu ruchu kończyn dolnych z orzeczoną całkowitą niezdolnością do pracy, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub II grupą.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej z określeniem umiarkowanego stopniem niepełnosprawności z określeniem przyczyny niepełnosprawności 05-R, R lub 10-N, N z dokumentem potwierdzającym tożsamość pasażera oraz zaświadczeniu lekarskim potwierdzającym niepełnosprawność narządu ruchu kończyn dolnych.
Dzieci niesłyszące do 16 roku życia wraz z opiekunem towarzyszącym mu w pojeździe.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej z określonym kodem niepełnosprawności 03-L, L wraz z zaświadczeniem lekarskim potwierdzającym zaburzenia słuchu.
Osoby niepełnosprawne z upośledzeniem umysłowym z orzeczoną umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej z określonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i symbolem niepełnosprawności 01-U, U.
Dzieci do 16 roku życia niepełnosprawne z powodu upośledzenia umysłowego lub schorzeń narządu wzroku lub narządu ruchu wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej z określonym symbolem niepełnosprawności 01 – U, U, 04-O, O, 05-R, R.
Dzieci niepełnosprawne uczęszczające do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych lub przedszkolach oraz uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczęszczający do szkół podstawowych, gimnazjalnych lub ponadpodstawowych wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe, który podróżuje: z uprawnionym, po uprawnionego lub po odwiezieniu uprawnionego wyłącznie na trasie od miejsca zamieszkania do placówki edukacyjnej i z powrotem.	Dla uprawnionego legitymacja szkolna zgodna ze wzorem określonym przez ministra właściwego dla Spraw oświaty i wychowania, dla opiekuna zaświadczenie wydane przez placówkę edukacyjną określające trasę przejazdu.
OSOBY UPRAWNIONE DO ULGOWYCH PRZEJAZDÓW KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ	PODSTAWA UPRAWNIENIA
Osoby niepełnosprawne z orzeczoną umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub całkowitą niezdolnością do pracy lub II stopniem niepełnosprawności.	Legitymacja osoby niepełnosprawnej z określonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub całkowitą niezdolnością do pracy lub II stopniem niepełnosprawności z dokumentem potwierdzającym tożsamość.
Osoby niepełnosprawne z narządu słuchu.	Legitymacja Polskiego Związku Głuchych z wpisem inwalida słuchu.

7. INSTYTUCJE I FORMY POMOCY DLA OSÓB CHORUJĄCYCH PSYCHICZNIE W KRAKOWIE

Poradnia Zdrowia Psychicznego

31-928 Kraków, os. Centrum B
tel. 12 642-25-10, fax 12 642-25-10

Przychodnia Przyszpitalna

31-503 Kraków, ul. Strzelecka 2
tel. 12 421-13-44, fax 12 421-37-65

Przychodnia Przyszpitalna

31-201 Kraków, ul. Prądnicka 35/37
tel. 12 633-01-00

Zespół Poradni Przyszpitalnych

31-913 Kraków, os. Na Skarpie 66
tel. 12 644-01-44

Poradnia Zdrowia Psychicznego

31-548 Kraków, al. Pokoju 2a
tel. 12 412-24-67, fax 12 411-02-56

Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego

31-510 Kraków, ul. Olszańska 5
tel. 12 412-09-76

Ośrodek Psychiatrii Środowiskowej

30-512 Kraków, pl. Serkowskiego 10
tel. 12 656-50-00

NZOZ Specjalistyczne Gabinety Psychiatryczne „Logopromed” Poradnia Zdrowia Psychicznego

31-910 Kraków, ul. Cerchów 5
tel. 12 686-64-22

e-mail: logopromed@neostrada.pl

Poradnia Zdrowia Psychicznego świadczy usługi ambulatoryjnego leczenia psychiatrycznego, a także psychoterapeutyczne, w przypadku zaostrzeń objawowych możliwość natychmiastowego objęcia leczeniem dziennym.

Poradnia świadczy usługi w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Poradnia leczy rozpoznane już zaburzenia oraz prowadzi prewencję depresji i zaburzeń związanych ze stresem. Istnieje możliwość rejestracji telefonicznej. Na pierwsze spotkanie należy przynieść karty informacyjne dotyczące dotychczasowego leczenia oraz wszelkie dokumenty związane z leczeniem, które pacjent posiada.

Centrum Psychiatrii i Psychosomatyki „Psychosoma”

31-309 Kraków, ul. Ehrenberga 14
tel. 12 637-00-78, 12 638-68-53
fax 12 637-00-78 w.23

e-mail: psychosoma@op.pl

www.psychosoma.pl

Centrum zajmuje się głównie schorzeniami psychosomatycznymi. Centrum prowadzi pełny profil działania psychiatrycznego i w terapii stosuje również hipnozę.

Centrum świadczy usługi z zakresu:

- Leczenie chorób psychicznych, zespołów lękowych;
- Leczenie nerwic;
- Choroby o podłożu przewlekłego stresu;

- Choroby wewnętrzne;
- Leczenie uzależnień od alkoholu i leków;
- Trening relaksacyjny;
- Leczenie zaburzeń seksualnych;
- Leczenie bezsenności;
- Diagnostyka psychologiczna;
- Diagnostyka internistyczno-laboratoryjna;
- Hipnoza werbalna i biodynamiczna w leczeniu schorzeń psychosomatycznych, nerwic, stanów lękowych, bezsenności i uzależnień.

Bezpłatna linia konsultacyjna czynna od 10.00 do 19.00,
0 800 271 004

Krakowski Zespół Zdrowia Psychicznego „MediNorm”

31-512 Kraków, pl. Serkowskiego 10

tel. 12 656-67-91, fax 12 656-58-91

e-mail: biuro@medinorm.pl

www.medinorm.pl

Cele KZZP „MediNorm” jest organizacją sieci usług leczenia psychiatrycznego, w której można sprawnie koordynować sieć poradni zdrowia psychicznego, lecznictwo środowiskowe oraz oddziały dzienne.

„MediNorm” oferuje usługi leczenia pozaszpitalnego.

7.1 PRZYCHODNIE

Poradnia Zdrowia Psychicznego

al. Pokoju 4, 31-548 Kraków

tel. 12 411-01-88

Poradnia Zdrowia Psychicznego

pl. Serkowskiego 10, 30-512 Kraków

tel. 12 656-67-91

Poradnia Zdrowia Psychicznego

pl. Sikorskiego 2/8, 31-115 Kraków
tel. 12 421-51-17

Poradnia Zdrowia Psychicznego

al. Słowackiego 44, 30-018 Kraków
tel. 12 634-10-70

Poradnia Zdrowia Psychicznego Dla Dzieci i Młodzieży Ośrodek Psychiatrii Środowiskowej

ul. Krowoderskich Zuchów 7/105, 31-271 Kraków,
tel. 12 633-13-80

Poradnia Zdrowia Psychicznego

os. Kolorowe 21, 31-940 Kraków,
tel. 12 642-18-66

NZoz Wielospecjalistyczne Centrum Medyczne

Przychodnia Specjalistyczna „EEG-GRAF-med.”

30-045 Kraków, ul. Józefitów 19b,
tel. 12 633-03-96

e-mail: nzoz@eeg.med.pl

www.eeg.med.pl/przychodnia

Przychodnia „EEG-GRAF” powstała w 1989 roku i była pierwszą w Krakowie niepubliczną placówką służby zdrowia, która wykonywała na poziomie klinicznym badania EEG. Placówka wykonuje badania EEG o najszerszym profilu: badania we śnie, badania w czuwaniu, badania nocne.

W ramach przychodni funkcjonują:

- Poradnia psychiatryczna dla dorosłych;
- Poradnia psychiatryczna dla dzieci i młodzieży;
- Poradnia psychologiczna dla dorosłych;
- Poradnia psychologiczna dla dzieci i młodzieży;
- Poradnia psychoterapeutyczna;
- Poradnia neurologiczna dla dorosłych;
- Poradnia neurologiczna dla dzieci i młodzieży;
- Poradnia leczenia padaczki;
- Pracownia EEG dla dzieci i młodzieży.

**Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień NZOZ
„PRO – VITA”**

31-056 Kraków, ul. Estery 6
tel. 12 421-95-67, fax 12 410-10-95
ul. Majora 5, tel. 12 413-80-47
e-mail: provita@provita.org.pl

Ośrodek prowadzi działalność z zakresu:

- Porady lekarskie;
- Porady i diagnostyka psychologiczna;
- Psychoterapia indywidualna;
- Psychoterapia grupowa;
- Orzecznictwo sądowo–psychiatryczne;
- Oddział dzienny ogólnopsychiatryczny.

NZOZ Ośrodek Zdrowia Psychicznego „Pro Psyche”

Oddział Dzienny Psychiatryczny
30-003 Kraków, ul. Ślaska 5
tel. 12 633-51-70

- Terapia indywidualna;
- Terapia grupowa.

Oddział Kliniczny Kliniki Psychiatrii Dorosłych Szpitala Uniwersyteckiego

31-501 Kraków, ul. Kopernika 21a
tel. 12 424-87-06, 12 424-87-33

Oddział Dzienny, ul. Miodowa 9, tel. 12 429-42-97

Głównym założeniem w leczeniu pacjentów Kliniki jest zapewnienie im ciągłości procesu terapeutycznego.

Na terenie Kliniki funkcjonują zespoły leczenia psychoz, depresji i gerontopsychiatrii, które dysponują oddziałami stacjonarnymi:

- Oddział C – leczenie schizofrenii;
- Oddział Leczenia Depresji;
- Oddział Gerontopsychiatrii.

Oddziały dzienne:

- Oddziały Dienne dla pacjentów psychotycznych;
- Oddział Dzienny Chorób Afektywnych;
- Oddział Dzienny Geriatryczny.

Poradnie specjalistyczne:

- Ogólna Poradnia Psychiatryczna;
- Poradnia Leczenia Psychoz;
- Poradnia Chorób Afektywnych;
- Poradnia Geriatryczna i Poradnia Zaburzeń Pamięci.

Na terenie Kliniki znajduje się również Oddział Nerwic, na którym prowadzona jest psychoterapia indywidualna i grupowa, oraz Oddział Diagnostyczny. W Klinice stosowane są nowoczesne i kompleksowe metody leczenia zaburzeń psychicznych i zapewniane są pacjentom w ramach poszczególnych zespołów: leczenie biologiczne, psychoterapia, terapia rodzinna i małżeńska, arteterapia, rehabilitacja. Opiekę nad pacjentem sprawują lekarze, psycholodzy i pielęgniarki.

**Poradnia Leczenia Nerwic i Zaburzeń Behawioralnych
Collegium Medicum**

31-138 Kraków, ul. Lenartowicza 14

tel. 12 633-12-03, 12 633-72-16

Poradnia jest bazą dydaktyczno-usługową Katedry Psychoterapii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zespół terapeutyczny składa się z lekarzy, psychologów i pielęgniarki, którzy posiadają specjalistyczne wykształcenie psychoterapeutyczne.

Poradnia prowadzi kompleksowe leczenie dorosłych z zaburzeniami nerwicowymi, zaburzeniami osobowości i zespołami behawioralnymi.

Szpital Specjalistyczny im. dr Józefa Babińskiego

30-393 Kraków, ul. dr Józefa Babińskiego

tel. 12 652-43-47

www.babinski.pl/hospital.php

Szpital Specjalistyczny im. dr Józefa Babińskiego dysponuje obecnie 816 łózkami w 20 oddziałach całodobowych i 5 oddziałami dziennymi, w których leczonych może być około 130 pacjentów. Szpital świadczy usługi z zakresu leczenia ambulatoryjnego w przy-oddziałowych przychodniach.

Szpital zapewnia kompleksowe świadczenia w zakresie leczenia psychiatrycznego, odwykowego i neurologicznego. Na terenie szpitala działa Ośrodek Profilaktyczno-Rehabilitacyjny „Szkoła Życia” (tel. 12 652-42-40) i Oddział Lecznico-Rehabilitacyjny, a także Warsztat Terapii Zajęciowej, 3 hostele oraz liczne pracownie terapii zajęciowej. Poza szpitalem działa Centrum Pomocy Psychiatrycznej na os. Centrum B i Ośrodek Psychiatrii Środowiskowej przy pl. Serkowskiego 10 i ul. Olszańskiej. Celem wszystkich placówek jest pomoc osobom chorującym psychicznie w ich stopniowym przystosowaniu się do życia w społeczeństwie, rodzinie i w życiu zawodowym.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Szpitalu Specjalistycznym im. dr J. Babińskiego

30-393 Kraków, ul. Babińskiego 29
tel. 12 652-43-93, 12 652-44-82

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera

31-826 Kraków, os. Złotej Jesieni 1
Oddział psychiatryczny, tel. 12 646-84-82;
Oddział toksykologiczny, tel. 12 646-83-30

Dzienny Oddział Psychiatryczny

31-121 Kraków, ul. Skarbowa 4
tel. 12 633-34-00, fax 12 634-40-03

Dzienny i Stacjonarny Oddział Psychiatryczny przy Poradni Zdrowia Psychicznego

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Studentów

30-065 Kraków, ul. Tokarskiego 6
tel. 12 637-25-74.
Oddział dzienny: tel. 12 637-55-66

Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin

31-123 Kraków, ul. Krupnicza 38
tel. 12 431-18-08
e-mail: dobra_nadzieja@op.pl
www.sdn.prv.pl

Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin powstał w roku 2003 i jest prowadzony w trybie zadania zleconego przez Stowarzyszenie „Dobrej Nadziei”. Jego celem jest praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, w szczególności z takimi, wobec których orzeczony jest nadzór kuratorski oraz rodzinami skierowanymi do ośrodka przez Pracowników socjalnych. Działania ośrodka nakierowane są na poprawę funkcjonowania rodziny. Zdecydowaną większość rodzin, które objęte są terapią, stanowią rodziny dysfunkcyjne wychowawczo i socjalnie, z problemem alkoholowym, chorobami psychicznymi. Ośrodek prowadzi terapię rodzinną, poradnictwo rodzinne i diagnozę rodzinną. Terapia odbywa się nie tylko na terenie ośrodka ale również w razie konieczności w miejscu zamieszkania rodziny. W sytuacji, kiedy sama terapia nie jest wystarczającym działaniem, włącza się również inne oddziaływania: psychoterapię indywidualną, psychoterapię grupową, leczenie psychiatryczne, leczenie uzależnień, porady prawne i socjalne, wolontariat do pracy z młodzieżą. Ośrodek współpracuje z innymi placówkami Stowarzyszenie „Dobrej Nadziei”, co pozwala na kompleksową pomoc rodzinie dysfunkcyjnej. Placówka prowadzi systemowo zorientowaną terapię rodzinną. Pracuje w superwizji doświadczonych terapeutów, we współpracy z Kliniką Psychiatrii Dzieci i Młodzieży. Rodziny kierowane są do ośrodka przez kuratorów, pracowników MOPS, pedagogów szkolnych, placówki służby zdrowia, a także z własnej inicjatywy.

Ośrodek czynny: pon.-pt.10.00-20.00.

NZOZ Krakowski Ośrodek Rehabilitacji Wieków Rozwojowych

31-532 Kraków, ul. Prochowa 12

tel. 12 421-68-62

e-mail: korwr@prochowa.pnet.pl

www.prochowa.pnet.pl

W ośrodku jest prowadzona działalność diagnostyczna – terapeutyczna oraz szkoleniowa. Od grudnia 1993 roku prowadzone są kursy dla lekarzy, terapeutów, psychologów i pedagogów z całej Polski. Ośrodek pełni również rolę forum dyskusyjnego.

Podstawowym zadaniem ośrodka jest wykonywanie działań służących zachowaniu, przywracaniu i poprawie stanu zdrowia dzieci. Realizowane jest to poprzez wczesną diagnostykę i terapię zaburzeń rozwojowych w pierwszym okresie życia, tj. od urodzenia do 6. miesiąca życia. W ramach Krakowskiego Ośrodka Rehabilitacji Wieków Rozwojowych działa między innymi Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Zakres działań diagnostyczno–terapeutycznych obejmuje:

- Diagnostyka w 1. roku życia;
- Terapia multisensoryczna;
- Praca z rodzicami;
- Diagnostyka i terapia okresu poniemowlęcego.

Stosowanie w ośrodku metody pedagogiki leczniczej:

- Pedagogika Montessori;
- Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborn;
- Terapia sensoryczna Ayres;
- Elementy Terapii Dennisona;
- Muzykoterapia;
- Zajęcia z logopedą;
- Działalność naukowa poradni.

Poradnia Psychoterapii dla Dzieci i Młodzieży

31-135 Kraków, ul. Batorego 5

tel. 12 633-35-31

e-mail: dobra_nadzieja@op.pl

www.nzoz.sdn.org.pl

Poradnia psychoterapii dla Dzieci i Młodzieży istnieje od 2002 roku i funkcjonuje w oparciu o kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia i Gminą Kraków. Jej pacjentami są dzieci i adolescenty z zaburzeniami emocjonalnymi. Ośrodek specjalizuje się w profilaktyce uzależnień od substancji psychoaktywnych i zachowań socjalnych, pracuje z młodzieżą z grup ryzyka, osobami z rodzin dysfunkcyjnych.

Poradnia współpracuje z innymi agendami Stowarzyszenia „Dobra Nadzieja”, tj. Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin, Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień. Poradnia jest ośrodkiem psychoterapeutycznym, wykorzystujący elementy terapii systemowej, psychodynamicznego, kognitywno–behawioralnego. W poradni pracuje zespół terapeutów o wysokich kwalifikacjach, doświadczeniu zawodowym w pracy z młodzieżą. W skład zespołu terapeutycznego wchodzi również psychiatry i specjaliści w leczeniu odwykowym.

Terapia w poradni jest bezpłatna i oferuje:

- Psychoterapię indywidualną;
- Terapię rodzin;
- Diagnozę psychologiczną i psychiatryczną;

- Psychoterapię grupową;
- Leczenie farmakologiczne;
- Superwizję;
- Turnusy terapeutyczne;
- Porady prawne;
- Pomoc socjalną.

Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Parkowa”

30-538 Kraków, ul. Parkowa 12

tel./fax 12 656-09-94

e-mail: parkowa12@tlen.pl

Specjalistyczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Krakowie jest instytucją specjalistyczną, działającą w systemie pomocy społecznej. Swoją opieką obejmuje dzieci i młodzież z zaburzeniami zachowania i emocji, zespołami depresyjnymi, fobiami szkolnymi, natręctwami, próbami samobójczymi, problemami wieku przedszkolnego i wieku dorastania, problemami wychowawczymi i kryzysami rodzinnymi.

W skład SPOW wchodzi:

- Całodobowa placówka socjalizacyjna przeznaczona dla dzieci od 10. roku życia;
- Specjalistyczne poradnictwo psychiatryczno–psychologiczno–pedagogiczne.

Usługi:

- Prowadzenie kompleksowej działalności diagnostycznej poprzez badania psychologiczne, pedagogiczne i konsultacje psychiatryczne;
- Podejmowanie działań terapeutycznych w ramach indywidualnych programów opieki;
- Działalność w zakresie opieki całodobowej;
- Zajęcia reedukacyjne;
- Konsultacje dla rodziców, nauczycieli, kuratorów;
- Prowadzenie działalności szkoleniowej.

Formy pracy ośrodka:

- Terapia indywidualna;
- Praca z rodziną;
- Konsultacje systemowe;
- Interwencje;
- Reedukacja;
- Szkolenia;
- Negocjacje.

Krakowski Ośrodek Terapii

31-056 Kraków, ul. Miodowa 12

tel. 12 422-18-58, fax 12 426-12-05

e-mail: poczta@kot.krakow.pl

Krakowski Ośrodek Terapii jest specjalistyczną placówką zajmującą się psychoterapią dzieci, młodzieży i rodzin działającą w strukturze oświaty. Powstał na bazie wcześniejszej Wojewódzkiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Krakowie. W Ośrodku działają trzy zespoły terapeutyczne: Zespół Terapii Dzieci i Rodziców, Zespół Terapii Rodzin,

Zespół Terapii Młodzieży oraz lekarze psychiatry i psychologowie, pracują w oparciu o systemową terapię rodzin, psychoterapię psychodynamiczną, psychoterapię eklektyczną i psychoanalizę dzieci, terapię poznawczo-behawioralną. Najczęściej diagnozowana problematyka to różnego rodzaju trudności emocjonalno-adaptacyjne dzieci i młodzieży – fobie szkolne, depresje, lęki separacyjne, natręctwa, moczenie nocne, zaburzenia płynności mowy, próby samobójcze, zaburzenia jedzenia, trudności w nauce, zachowania socjopatyczne i agresywne, kryzysy adolescencyjne, objawy psychosomatyczne.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej

31-026 Kraków, ul. Radziwiłłowska 8b

tel. 12 421-92-82

Ośrodek Interwencji Kryzysowej jest placówką zapewniającą nieodpłatnie specjalistyczne usługi psychologiczne, prawne, hostelowe, dostępne przez całą dobę dla osób, rodzin i społeczności będących ofiarami przemocy lub znajdującym się w innej, trudnej sytuacji kryzysowej.

Zadaniem Ośrodka jest:

- Zapewnienie kompleksowej pomocy psychologicznej dla osób w sytuacji kryzysu psychicznego;
- Animacja i prowadzenie grup samopomocowych i grup wsparcia;
- Działanie profilaktyczne.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Vita”

31-908 Kraków, os. Młodości 8

tel. 12 686-91-21

fax 12 644-21-11

e-mail: sdsvita@interia.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy „Vita” jest ośrodkiem dla osób chorujących na schizofrenię i chorobę schizoafektywną. Osoby korzystające z ŚDS mają swoich lekarzy poza ośrodkiem, a w ośrodku mogą znaleźć wsparcie. Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia wsparcie i samopomoc uczestnikom, ich rodzinom i przyjaciółom osób chorujących psychicznie, zapewnia kompleksową terapię, która pozwala na długie okresy remisji, a także rozwija umiejętności niezbędne do samodzielnego funkcjonowania.

Środowiskowy Dom Samopomocy oferuje:

- Poradnictwo w zakresie świadczeń socjalnych;
- Edukację i poradnictwo zawodowe;
- Terapię grupową;
- Terapię indywidualną;
- Grupę wsparcia;
- Trening umiejętności społecznych;
- Różne formy terapii zajęciowej;
- Rehabilitację ruchową;
- Pracę z rodziną;
- Psychoedukację;
- Zajęcia dodatkowe, np. język angielski, wycieczki, wyjścia do muzeów, itp.

Przy Środowiskowym Domu Samopomocy „Vita” działa Klub Pacjenta „Vincent”. Klub jest miejscem gdzie spotykają się osoby po przebytych kryzysach psychicznych. Klub „Vincent” czynny jest od poniedziałku do czwartku w godzinach od 15.30 do 18.30.

Krakowska Fundacja „Hamlet”

31-054 Kraków, ul. Dietla 45/2a

tel. 12 429-56-94

e-mail: hamlet@ceti.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

31-056 Kraków, ul. Józefa 1

tel./fax 12 430-68-31

Krakowska Fundacja „Hamlet” założona została w roku 1992. Jest to organizacja pozarządowa, działająca w zakresie zdrowia psychicznego. Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką działającą do 1995 roku i jest ośrodkiem wsparcia środowiskowego, jak również Centrum samopomocy. Obecnie swoją pomocą obejmuje 45 osób chorujących

psychicznie. Prowadzony jest we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Stowarzyszeniem zrzeszającym osoby doświadczone chorobą psychiczną. Środowiskowy Dom Samopomocy czynny jest od poniedziałku do soboty i oferuje pomoc psychologiczną, socjalną, porady prawne, zajęcia terapeutyczne jak i tanie posiłki. Fundacja Hamlet prowadzi od wielu lat program szkoleń i kursów zawodowych dla osób niepełnosprawnych psychicznie oraz pozyskiwania dla nich miejsc pracy na otwartym rynku, przy współpracy trenera zatrudnienia wspieranego. Fundacja Hamlet jest także organizatorem warsztatów edukacyjnych skierowanych do profesjonalistów i użytkowników, które dotyczą organizowania ośrodków wsparcia i innych placówek zajmujących się rehabilitacją zawodową. Krakowska Fundacja „Hamlet” prowadzi również mieszkania chronione dla osób po kryzysie psychicznym.

Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej

31-115 Kraków, pl. Sikorskiego 2/8,

tel. 12 422-56-74

e-mail: biuro@stowarzyszenie-rozwoju.pl

www.stowarzyszenie-rozwoju.pl

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej powstało w 1999 roku z inicjatywy profesjonalistów związanych z psychiatrią środowiskową i społeczną, zajmujących się leczeniem, psychoterapią i rehabilitacją osób chorujących psychicznie. Stowarzyszenie zrzesza lekarzy, psychologów, pielęgniarki, Pracowników socjalnych, terapeutów zajęciowych i pedagogów, których celem jest promowanie i rozwój metod oddziaływania na osoby chorujące psychicznie w ich najbliższym środowisku. Celem Stowarzyszenia jest pomoc osobom chorującym na schizofrenię oraz rozwój środowiskowych form rehabilitacji umożliwiających ich powrót do życia codziennego. Stowarzyszenie prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) dla osób chorujących psychicznie. WTZ realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do rozwoju i poprawy sprawności ogólnej, niezbędnej do prowadzenia przez osoby chorujące psychicznie niezależnego i aktywnego życia. Zajęcia rehabilitacyjne w ramach WTZ odbywają się w dwóch ośrodkach:

ul. Miodowa 9, tel. 12 421-17-30,

gdzie terapia realizowana jest w pięciu pracowniach terapii zajęciowej: rękodzieła artystycznego, prac biurowych i tłumaczeń, gospodarstwa

domowego, stolarskiej i krawieckiej oraz treningowe – sklepik, który sprzedaje prace wykonane przez osoby niepełnosprawne, z których zysk przeznaczany jest bezpośrednio dla uczestników, np. na wspólne wycieczki;

ul. Czarnowiejska 13/6-7, tel. 12 634-49-37,

gdzie terapia realizowana jest w trzech pracowniach: komputerowo-księgowej, poligraficzno- reklamowej i zajęciowej. Każdy z uczestników Terapii objęty jest indywidualnym programem terapii przygotowanym przez Radę Programową. Stowarzyszenie prowadzi dla osób chorujących psychicznie zajęcia wykorzystujące terapeutyczne funkcje sztuki i zdolności twórcze osób niepełnosprawnych.

Stowarzyszenie Rodzin „Zdrowie Psychiczne”

31-055 Kraków, ul. Miodowa 9

tel. 12 421-17-30 (wt. 17.00-19.00)

Stowarzyszenie Rodzin „Zdrowie Psychiczne” jest organizacją działającą od 1985 roku i powstało z inicjatywy rodzin osób chorujących psychicznie. Stowarzyszenie jest członkiem Ogólnopolskiej Koalicji na rzecz Zdrowia Psychicznego. Przynależy również do Związku Stowarzyszeń Rodzin i Opiekunów Osób Chorujących Psychicznie „Polfamilia”.

Działalność Stowarzyszenia realizowana jest poprzez:

- Realizację projektu firmy społecznej;
 - Prowadzenie mieszkania chronionego dla osób po kryzysach psychicznych;
 - Organizację wycieczek i turnusów rehabilitacyjnych;
 - Udzielanie wsparcia finansowego;
 - Prowadzenie indywidualnej opieki nad osobami chorującymi i ich rodzinami;
 - Patronat nad imprezami wspierającymi działania na rzecz psychiatrii;
 - Wsparcie ośrodków działających na rzecz osób chorujących psychicznie;
- Szczegółowe informacje można uzyskać telefonicznie lub osobiście.

Zakład Aktywności Zawodowej „U Pana Cogito”

Stowarzyszenia Rodzin „Zdrowie Psychiczne”

31-318 Kraków, ul. Bałuckiego 6,

tel. 12 269-72-02

Mieszkanie Chronione Stowarzyszenia Rodzin

„Zdrowie Psychiczne”

Kraków, ul. Borkowska 29

tel. 12 264-32-23

Mieszkanie chronione dysponuje obecnie 8 miejscami dla osób chorujących psychicznie zameldowanych w Krakowie. Jest to doskonała forma treningu samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego, trening umiejętności gospodarowania budżetem, odpowiedzialności za siebie i swoje leczenie, dbanie o czystość, przyrządzanie posiłków a także nabycie umiejętności dbania o drugiego człowieka i budowania prawidłowych relacji międzyludzkich.

Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych

„Wspólna Radość”

30-725 Kraków, ul. Łanowa 41

tel. 12 650-56-00, tel./fax 12 653-23-35

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Wspólna Radość” początek swojej działalności datuje na rok 1999. Członkami Stowarzyszenia są m.in. pedagog, psycholodzy, lekarz, rehabilitant, terapeuci zajęciowi, socjolog, pielęgniarki, pracownicy socjalni. Stowarzyszenie jest organizacją społeczną działającą na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Stowarzyszenie prowadzi działalność gospodarczą – kawiarenkę „Grosik” dla osób niepełnosprawnych, a dochód przeznacza na działalność statutową. Stowarzyszenie swoją opieką obejmuje nie tylko osoby indywidualne ale również instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Stowarzyszenie „Otwórzcie Drzwi”

31-126 Kraków, ul. Czarnowiejska 13/8,

tel. 12 633-03-29

e-mail: czasdlanas@wp.pl

Stowarzyszenie zrzesza osoby chorujące psychicznie. Jest grupą osób aktywnie działających na rzecz upowszechniania wiedzy o chorobie, zmiany stereotypów społecznych. Stowarzyszenie wydaje Czasopismo Środowisk Działających na rzecz Osób Chorujących Psychicznie „Dla Nas”.

Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes”

31-917 Kraków, os. Hutnicze 5

tel. 12 644-29-33, 12 644-24-52

e-mail: wtz@endor.pl

Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes” powołane zostało w 1997 roku. Stowarzyszenie za swój cel stawia sobie aktywizację osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie imprez kulturalnych, sportowych oraz terapię zajęciową. Stowarzyszenie prowadzi jednostki, które realizują rehabilitację zawodową i społeczną z osobami niepełnosprawnymi w wyniku choroby psychicznej i są to:

- Środowiskowy Dom Samopomocy;
- Warsztat Terapii Zajęciowej;
- Dom Pomocy Społecznej;
- Mieszkanie chronione.

7.2 INSTYTUCJE I FORMY POMOCY DLA OSÓB CHORUJĄCYCH PSYCHICZNIE

Warsztat Terapii Zajęciowej SPS „Gaudium et Spes”

31-209 Kraków, ul. Królowej Jadwigi 81

tel./fax 12 425-19-53, tel. 12 425-18-94

e-mail: wtz81@wp.pl

Na terenie WTZ prowadzona jest rehabilitacja w pracowniach:

- Gospodarstwa domowego;
- Stolarsko-konserwatorska;
- Komputerowa;
- Plastyczna;
- Rękodzieła;
- Języków obcych.

Stowarzyszenie Pacjentów i Ich Przyjaciół „Zaufanie”

30-393 Kraków, ul. J. Babińskiego 29

tel. 12 638-00-71, 0 660 030 754

e-mail: stowarzyszenie.zaufanie@op.pl

www.spiip-zaufanie.republika.pl

Stowarzyszenie działa z myślą o osobach potrzebujących wsparcia i pomocy psychologicznej. Spotkania odbywają się w klubie „Pod Biedronką” przy Szpitalu Specjalistycznym im. dr J.Babińskiego w Krakowie: poniedziałek 15.00-17.00; czwartek 15.00-17.00.

Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Psychicznego „Braterstwo serc”

31-156 Kraków, ul. Zacisze 6/9

tel. 12 633-38-14, 0 503 643 991

e-mail: biuro_braterstwo@o2.pl

www.enusp.org/braterstwo/index.htm

Główne kierunki działalności:

- Kształtowanie świadomości wśród użytkowników serwisu psychiatrycznego pacjentów co do zakresu przysługujących im praw;
- Pomoc w tworzeniu usług alternatywnych, promowanie Rad pacjentów w szpitalach i analogicznych jednostek środowiskowym na szczeblu lokalnym;
- Realizacja programów społeczno-edukacyjnych, które powodują zainteresowanie potrzebami chorych/zaburzonych psychicznie, ich wyobcowaniem – wykluczeniem społecznym.

Stowarzyszenie na rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „Nowe Braterstwo”

31-056 Kraków, ul. Józefa 1

tel. 12 430-68-31, fax 12 430-68-31

Stowarzyszenie stawia sobie za cel samopomoc osób po kryzysach psychicznych.

Stowarzyszenie Samopomocy Społecznej „Psyche”

31-023 Kraków

ul. Mazowiecka 117/kl. II,

tel. 12 634-23-66

Stowarzyszenie Samopomocy Społecznej „Psyche” pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 18.00. Prowadzi między innymi grupy wsparcia, które spotykają się raz w miesiącu. Stowarzyszenie współpracuje z ZOZP „Psychoterapia” w Krakowie – Nowej Hucie na os. Piastów 40, tel. 12 681-12-40, gdzie prowadzone jest poradnictwo, konsultacje, leczenie, psychoterapia.

Dom Pomocy Społecznej

31-977 Kraków, os. Szkolne 28

tel. 12 644-40-79, tel./fax 12 644-26-93

Dom Pomocy Społecznej jest placówką dla kobiet przewlekłe chorujących psychicznie i jest jednostką budżetową. Placówka oferuje 50 miejsc. DPS świadczy usługi w zakresie potrzeb opiekuńczych, zdrowotnych i socjalnych. W skład zespołu terapeutycznego wchodzi: pedagog, psycholog, pielęgniarka, opiekunowie, lekarz, rehabilitanci, terapeuci zajęciowi, pracownik socjalny, socjolog. Mieszkanki DPS mają zapewnioną całodobową pomoc opiekuńczą i pielęgniarską. W placówce prowadzona jest terapia zajęciowa, muzykoterapia, rehabilitacja ruchowa, zajęcia rekreacyjne, psychologiczna terapia indywidualna i grupowa.

Dom Pomocy Społecznej

30-393 Kraków, ul. Babińskiego 25

tel. 12 262-02-27

e-mail: babinski@poczta.onet.pl, babinski@xl.wp.pl

www.babinski.org.pl

Dom Pomocy Społecznej jest jednostką stacjonarną pobytu stałego, zapewniającą mieszkańcom całodobową opiekę oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych i społecznych. Celem DPS jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym tam mieszkającym warunków do bezpiecznego i godnego życia, intymności, umożliwienie rozwoju osobowości i usamodzielnienie. Klienci DPS mieszkają w 2-,3- i 4-osobowych pokojach, mają możliwość korzystania z najbliższego otoczenia, całodzienne wyżywienie, odzież i obuwie, pomoc w podstawowych czynnościach życia, podnoszenie sprawności, pomoc socjalną. Mieszkańcy Domu mogą uczestniczyć w terapii zajęciowej, w życiu społecznym, usamodzielniać się w miarę swoich możliwości. DPS umożliwia mieszkańcom korzystanie z przysługujących mu świadczeń zdrowotnych oraz pokrywa opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność za leki do wysokości limitu ceny. Dom pokrywa również wydatki ponoszone na niezbędne usługi pielęgnacyjne. Poziom świadczonych usług jest ustalany zgodnie z obowiązującym standardem, uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości mieszkańców.

8. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Koło Pomocy Dzieciom o Niepełnej Sprawności Ruchowej „Pomocna Dłoń”

os. II Pułku Lotniczego 16/100,

31-868 Kraków

12 655-82-21

tpd_pomocnadlon@o2.pl

Caritas Archidiecezji Krakowskiej

ul. Bronowicka 78,

30-091 Kraków

12 637-07-12, 12 638-07-08

krakow@caritas.pl

Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół "Ognisko"

ul. Floriańska 15,

31-019 Kraków

12 423-12-31

biuro@ognisko.org.pl

Duszpasterskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym

os. Centrum C, bl. 7

31-930 Kraków

12 642-11-33, 12 425-97-53

mbwtz@interia.pl

Fundacja Aktywnej Rehabilitacji - Oddział Małopolski

os. Dywizjonu 303, blok 66 (XXX LO)

31-875 Kraków

12 356-57-91, 501-489-008

malopolskie@far.org.pl

Fundacja "Artes"

ul. Brzozowa 4/4a,

31-050 Kraków

12 292-60-20, kom. 601-571-919

fundacja_artes@op.pl

Fundacja Bariera

ul. Karmelicka 32/1,

31-128 Kraków

tel. 607-696-606

fundacijabariera@poczta.fm

Fundacja im. Brata Alberta - Filia w Krakowie

os. Dywizjonu 303 65 B,

31-875 Kraków

12 647-09-00

prezes@albert.krakow.pl;

Fundacja dla Domu Pomocy Społecznej Dzieci Głęboko Upośledzonych w Krakowie

ul. Łanowa 43a,
30-725 Kraków
12 296-77-41, 42, 43
fundacja@bci.pl

Fundacja dr Clown - Oddział Kraków

22 854-05-01
drclown@gdnet.pl
okaviva@wp.pl

Fundacja Domu Niewidomych im. Matki Elżbiety Czackiej

Warmijska 1 m. 35,
30-069 Kraków
12 637-84-19
fundacja_artes@op.pl

Fundacja EDF Kraków S.A. "Gorące Serce"

ul. Ciepłownicza 1,
31-581 Kraków
12 646-67-80
fundacja@edfkrakow.pl

Fundacja Hipoterapia - Na Rzecz Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych

ul. Cichy Kącik 14,
30-066 Kraków
12 428-11-10, 12 428-11-11
funhip@poczta.onet.pl

Fundacja „Mam marzenie”

ul. Świętego Krzyża 7,
31-028 Kraków
12 426-31-11, 506-113-805
marzenie@mammarzenie.org

Fundacja na rzecz Chorych na SM im. bł. Anieli Salawy

ul. Dunajewskiego 5,

31-133 Kraków

12 422-28-11

biuro@fundacja-sm.malopolska.pl

Fundacja Pinel Polska

ul. Basztowa 3, II p

31-134 Kraków

12 423-25-67

fundacja@pinel.org.pl

Fundacja Pomocy Chorym Psychicznie im. Antoniego Kępińskiego

Babińskiego 29

30-393 Kraków

12 652-43-47; 12 652-42-14

biuro@babinski.pl

**Fundacja Pomocy Ludziom Dotkniętym Chorobą Alzheimera
im. Teresy Goszcz**

Ul. Dobrego Pasterza 110/22,

31-416 Kraków

12 410-54-20

fundacja@alzheimer-krakow.pl

Fundacja Pomocy Rodzinom i Chorym na Mukowiscydozę Matio

ul. Celna 6,

30-507 Kraków

12 292-31-80

fundcf@kompit.com.pl

Fundacja Przyjaciół Dzieci z Chorobą Nowotworową "Wyspy Szczęśliwe"

Ul. Wielicka 265,

30-663 Kraków

12 658-02-61, 12 658-15-99

fundacja@wypyszczesliwe.org.pl

**Fundacja Szkoła bez Barier na Rzecz Edukacji Dzieci i Młodzieży
ze Sprzężonymi Niepełnosprawnościami**

al. Dygasińskiego 25,

30-820 Kraków

12 659-15-12

ksmakosz@gmail.com

Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych Galeria Stańczyk

ul. Królewska 94,

30-079 Kraków

12 636-85-84

fson@idn.org.pl

Fundacja Urszuli Smok "Podaruj Życie"

Rejestr Dawców Szpiku Kostnego

os. Albertyńskie 16/18,

31-852 Kraków

12 647-38-37, 501-376-084

fundacja@podarujzycie.org

Fundacja Wspólnota Nadziei

ul. Krakusów 1 A/43,

31-092 Kraków

12 413-06-69

biuro@farma.org.pl

**Fundusz Pomocy Żołnierzom Armii Krajowej
im. płk W. Żakowskiego ps. "Zagraj"**

Rynek Kleparski 4,
31-150 Kraków
12 422-01-42

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Oddział Miejski Krakowski

ul. Lenartowicza 14,
31-020 Kraków
12 633-72-47, 12 630-15-45
biuro@tpd.pl

Krajowe Towarzystwo Autyzmu - Oddział w Krakowie,

al. Grottgera 3,
30-035 Kraków
12 631-30-15
biuro@kta-krak.most.org.pl

Krakowska Fundacja "Hamlet"

ul. Miodowa 9,
31-055 Kraków
12 429-56-94, 12 430-68-31
hamlet@ceti.pl

**Krakowski Klub Kultury Fizycznej,
Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Lajkonik”**

ul. Bandtkiego 19,
30-129 Kraków
12 637-29-44 w.24
danutasanetra@interia.pl

Krakowskie Stowarzyszenie Osób Dotkniętych Chorobą Parkinsona

ul. Mikołajska 2,

31-027 Kraków

12 422-19-55

ksodchp@parkinson.krakow.pl

**Krakowskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom
z Upośledzeniem Umysłowym "Dajmy Szansę"**

ul. Ujastek 3/123,

30-969 Kraków

12 680-61-41

Krakowskie Towarzystwo "Amazonki" przy Instytucie Onkologii

ul. Garncarska 11,

31-115 Kraków

12 422-99-00 wew. 235

amazonkikrakow@amazonki.krakow.pl

Lions Club Kraków Stare Miasto

Rynek Główny 15/16,

31-008 Kraków

12 429-50-65

lckrakowstaremiasto@lions.org.pl

**Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych
- Oddział Małopolski**

ul. Legnicka 5,

31-216 Kraków

12 429-30-60

biuro@krakow.popon.pl

**Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Zarząd Oddziału Okręgowego z siedzibą w Krakowie**

Ul. Krowoderska 4,

31-142 KRAKÓW

12 422-84-71

pzg-kr@openweb.pl

Polski Związek Głuchych, Oddział Małopolski

ul. św. Jana 18,

31-018 Kraków

12 422-39-94

pzn@pzn.malopolska.pl

Polski Związek Niewidomych

ul. dr Babińskiego 29 blok 23/3,

30-393 Kraków

12 262-53-14, 12 262-53-59

pzn@pzn.malopolska.pl

Polskie Stowarzyszenie Chorych na Hemofilię - Koło Terenowe

ul. Kmietowicza 10,

30-093 Kraków

12 636-42-12

Polskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych

Al. Słowackiego 48,

30-018 Kraków

12 633-86-75

biuro@pson.most.org.pl

**Polskie Towarzystwo Opieki nad Chorymi ze Stomią "Pol-Ilko"
- Oddział Regionalny w Krakowie**

ul. Stachewicza 17/102,

31-303 Kraków,

tel. 502-338-436

krakow@polilko.pl

Małopolskie Stowarzyszenie Społeczno-Sportowe „Sprawni-Razem”

os. Sportowe 28,

31-966 Kraków

12 644-34-17

zss1krak@poczta.onet.pl

Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem – Oddział w Krakowie

ul. Dunajewskiego 5,

31-133 Kraków

12 422-28-11

twk@interia.pl

**Polskie Towarzystwo Zwalczania Chorób Alergicznych
- Oddział w Krakowie**

ul. Skawińska 8,

31-066 Kraków

12 430-52-66 wew. 314, 12 431-23-45

ptzca.okr@op.pl

Stowarzyszenie "Misie Ratują Dzieci

Grzegórzecka 10/4C

31-530 Kraków

12 432-75-10

misie@misie.sos.pl

Stowarzyszenie Miłosierdzia św. Wincentego a'Paulo w Krakowie

ul. Misjonarska 37,

31-058 Kraków

12 637-13-94

lourdes_cm@interia.pl

Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci ze Schorzeniami Neurologicznymi "Chmurka"

ul. Dygasińskiego 25

30-820 Kraków

12 636-43-85, 12 638-62-84, 601-421-132

stowarzyszenie_chmurka@poczta.onet.pl

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin "Familia"

ul. Siewna 21D/17,

30-231 Kraków

12 425-53-00

familia_krakow@interia.pl

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym "Bądźcie z Nami"

ul. Piekarska 3,

31-067 Kraków

12 430-63-13

spnslonko@poczta.sm

Stowarzyszenie Pomocy Młodzieży Głuchej i Niedosłyszającej "Surdus"

ul. Grochowa 19,

30-731 Kraków

12 653-26-84

lewandowskab@poczta.fm

**Stowarzyszenie Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach
i Kolizjach Drogowych „Alter Ego”**

al. Beliny Prazmowskiego 49a/2,

31-514 Kraków

12 418-90-00,

alterego@alterego.org.pl

Stowarzyszenie Pomocy Sercu

ul. Prądnicka 80,
31-425 Kraków
12 633-67-44

**Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących
"Nadzieja"**

ul. Tyniecka 6,
30-319 Kraków
12 269-31-25
12 266-66-80

**Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa "Tęcza"
w Krakowie**

ul. Lea 22B/2,
30-052 Kraków
12 266-05-10
tecza.krakow.prv.pl@gmail.com

**Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski
"Dom Nadziei"**

os. Zgody 4B
31-951 Kraków
602-313-767
stow.domnadziei.krakow@gmail.com

Stowarzyszenie Samopomocy Społecznej "Psyche"

Mazowiecka 117/kl. II,
30-019 Kraków
12 634-23-66, 603-160-769

Stowarzyszenie Terapii Wspomagającej "Alteri"

ul. Żywiecka Boczna 2,

30-328 Kraków

12 429-01-17

biuro@alteri.pl

Stowarzyszenie Wspólnota Brata Alberta "Chleb i Światło"

ul. Estery 12,

31-056 Kraków

12 421-77-13

Ognisko TKKF "Przyjaciół Konika"

Fort 49 1/4 "Grębatów",

30-969 Kraków

12 645-46-16, 604-077-669

przyjacielkonika@poczta.onet.pl

Olimpiady Specjalne - Polska oddział regionalny w Krakowie

Zamoyskiego 100,

30-523 Kraków

608-498-263

olimpiadykrakow@o2.pl

Stowarzyszenie "Dar serca dla serc wielu" na rzecz dzieci specjalnej troski

ul. Praska 64,

31-065 Kraków

12 269-35-50, 12 269-08-61

stow.darserca@wp.pl

Stowarzyszenie „Skrzydła” - Centrum Terapii, Sztuki i Integracji

os. Jagiellońskie 34/35A,

31-836 Kraków

(12) 649-78-46, 507-153-679

teatrtrocheinny@wp.pl

**Stowarzyszenie "Wielkie Serce" na rzecz
Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego nr 1 im. Jana Matejki**
ul. Szwedzka 42,
30-324 Kraków
12 266-01-40, 694-423-440, 601-240-901
wielkieserce@wielkieserce.pl

**Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym
"Przystanek Betlejem"**
os. Tysiąclecia 86,
31-610 Kraków
12 647-51-31
pgr@o2.pl

Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej "Gaudium et spes"
os. Hutnicze 5,
31-917 Kraków
12 644-29-33
gaudiumetspes@interia.pl

Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych "Wspólna Radość"
ul. Łanowa 41,
30-725 Kraków
12 644-87-58
dpslanowa41@wp.pl

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej
pl. Sikorskiego 2/8,
31-115 Kraków
12 421-51-17
biuro@stowarzyszenie-rozwoju.pl

Stowarzyszenie Chorych na Reumatyzm

al. Focha 33,
30-119 Kraków
12 427-30-59
reumatyzmkrakow@tlen.pl

Fundacja Anny Dymnej „Mimo wszystko”

ul. Balicka 12a/5b,
30-114 Kraków
12 422-69-03
mimowszystko@interia.pl

**Polskie Towarzystwo Krajoznawczo-Turystyczne koło PTTK
nr 52 "Krzeszowiacy"**

ul. Zybkiewicza 2b
31-029 Kraków
12 422-85-28, 505-597-368

Taneczne Ognisko TKKF

ul. Strąkowa 3a ,
30-410 Kraków
12 260-13-30, 12 260-13-31

Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski "Dom Nadziei"

os. Zgody 4B,
31-951 Kraków
602-313-767
stow.domnadziei.krakow@gmail.com

Salezjański Ruch Troski o Młodzież „Saltrom”

ul. Różana 5,
30-305 Kraków
saltrom@saltrom.krakow.pl

Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół „Klika”

ul. Stolarska 12,
31-043 Kraków
tel. 12 633-64-81
sotola@poczta.onet.pl

Stowarzyszenie Na Rzecz Ochrony Zdrowia Psychicznego „Bractwo Serc”

ul. Marii Jeremy 25/122,
31-318 Kraków
tel. 12 633-38-14, 887-558-689
biuro_braterstwo@o2.pl

Krakowski Ośrodek Terapii

ul. Helclów 23A,
31-048 Kraków
tel. 12 422-18-58
kot.krakow@poczta.onet.pl

Polski Czerwony Krzyż

ul. Studencka 19,
31-116 Kraków
tel. 12 422-91-15
krakow@pck.org.pl

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków

ul. Batorego 3,
31-135 Kraków
tel. 12 633-02-85

Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego

ul. Kordiana 46/58 ,
30-653 Kraków
tel. 12 415-19-50
krakow@ptsr.org.pl

Krakowska Rada Niepełnosprawnych

os. Alertyńskie 16/3,

31-852 Kraków

12 648-14-70

zofia.sawa@vp.pl

Stowarzyszenie Emerytów „Kazimierz”

ul. Józefa 5,

31-056 Kraków

Stowarzyszenie Pacjentów – „Primum non nocere”

ul. Bosacka 11/3,

31-505 Kraków

pnn2@poczta.neostrada.pl

Automobilklub Krakowski - Sekcja Osób Niepełnosprawnych

ul. Widok 35a/18,

31-567 Kraków

601-477-054, 12 431-27-47

talaga@zlotnik.krakow.pl

**Między Uszami Krakowska Fundacja Rozwoju Edukacji Niestetyżących im.
Marka Mazurka**

ul. Salwatorska 5/8,

30-109 Kraków

tel. 12 294-00-49, 501-756-767,

kontakt@miedzyuszami.pl

Stowarzyszenie Wspierania Onkologii „Unicorn”

ul. Kopernika 19 E,

31-501 Kraków

tel. 12 432-61-00

unicorn@unicorn.org.pl

Stowarzyszenie "Otwórzcie Drzwi"

ul. Czarnowiejska 13/8,
31-126 Kraków
tel. 12 633-03-29
stotworzciedrzwi@wp.pl

Polskie Stowarzyszenie Terapii Behawioralnej

Os. Zielone 28,
31-971 Kraków
e-mail: biuro@pstb.org

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego

ul. Wybickiego 3A,
31-261 Kraków
tel. 12 629-85-14
e-mail: biuro@firr.org.pl

Fundacja dla Domu Pomocy Społecznej Dzieci Głęboko Upośledzonych w Krakowie

ul. Ułanów 25,
31-450 Kraków
tel. 12 417-38-48
fundacja@bci.pl

Fundacja „Agape” Pomocy Osobom Niepełnosprawnym

ul. Nawojki 6/147,
30-072 Kraków

Nowe Braterstwo

ul. Józefa 1,
30-056 Kraków

Małopolski Klub Rekreacji i Turystyki Konnej

ul. Bolesława Prusa 6B/1a,
30-109 Kraków

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Dializowanych

ul. Wilczy Stok 12
30-237 Kraków
tel./fax: 12 625-46-13
kom: 691-586-848

Stowarzyszenie Socjalne "Misja Lux Salutis Franciszka z Asyżu"

kom. 515-366-982

luxsalutis@wp.pl

ANEKS

INSTYTUCJE

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

22-661-10-00

fax 22 661-13-36

www.mpips.gov.pl

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Ul. Gałczyńskiego 4

00-362 Warszawa

tel. 22 55 10 107, 22 55 10 202

fax 22 82 69 673

www.niepelnosprawni.gov.pl

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Stachowicza 18

30-103 Kraków

pok. 6 – parter

tel. 12 616-50-07, 12 616-50-26

tel./fax: 12-616-50-27

e-mail: Bogdan.Dasal@um.krakow.pl

Referat ds. Problematyki Osób Niepełnosprawnych

ul. Stachowicza 18

30-103 Kraków

tel. 12 616 50 26, 12 616 50 76, 12 616 50 75

tel./fax: 12 616 50 27

Do zadań Referatu ds. Problematyki Osób Niepełnosprawnych oraz Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób niepełnosprawnych należy prowadzenie wszelkich spraw dotyczących pełnej integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej na terenie Miasta Krakowa.

Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

tel. 12 616 50 26, 12 616 50 76

tel./fax: 12 616 50 27

Do zakresu działania Rady należy:

- Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych;
- Opiniowanie projektów powiatowych programów dotyczących działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Ocena realizacji programów;
- Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie

ul. Stachowicza 18

30-103 Kraków

tel. 12 616 52 12, 12 616 52 17,

fax 12 616 52 14

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Olszańska 5

31-513 Kraków

tel. 12 616 03 96, 12 616 03 97

adres do korespondencji:

ul. Basztowa 22

31-156 Kraków

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Dział Rehabilitacji

ul. Józefińska 14

30-529 Kraków

e-mail: dr@mops.krakow.pl

www.mops.krakow.pl

tel. 12 616 54 08

fax 12 616 54 01

Realizuje wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, **tel. 12 616 54 02**

Realizuje wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, **tel. 12 616 54 07**

Realizuje wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, **tel. 12 616 54 03**

Realizuje wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych, **tel. 12 616 54 05**

Realizuje wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, **tel. 12 616 54 04**

Realizuje wnioski osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (np. organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń) o dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, **tel. 12 616 54 06**

Prowadzi postępowania w sprawie dofinansowania ze środków PFRON kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej, **tel. 12 616 54 04**

Prowadzi zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym, **tel. 12 616 54 06**

Grodzki Urząd Pracy

ul. Wąwozowa 34

31-752 Kraków

tel. 12 68 68 000, 68 68 140

e-mail: krzeminska@gupkrakow.pl

www.gupkrakow.pl

Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych -

Akty prawne, informacje, ustawy, wszystko dla pracodawców osób niepełnosprawnych.

00-031 Warszawa

ul. Szpitalna 6/18-19

tel. 22 620 32 02

fax 22 620 32 02 w. 120

e-mail: biuro@popon.pl

www.popon.pl

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

INFOLINIA: 0 801 233 554

Małopolski Oddział PFRON

ul. 29 Listopada 130

31-406 Kraków,

Tel. 12 31 21 400:

Fax/ tel.: 12 415 86 85

e-mail: krakow@pfron.org.pl

www.profn.org.pl

Rzecznik Praw Pacjenta

ul. Młynarska 46
01 - 171 Warszawa

Ogólnopolska bezpłatna infolinia: 800 190 590

e-mail: sekretariat@bpp.gov.pl

www.bpp.gov.pl

Infolinia Małopolskiego Oddziału NFZ: (12) 94 – 88

Całodobowa informacja medyczna: 12 661-22-40

Uniwersytecka Poradnia Prawna UJ

Bezpłatne porady prawne z zakresu prawa

al. Z. Krasińskiego 18

30-101 Kraków

tel. 12 430-19-97

e-mail: klinika@interia.pl

www.opc.uj.edu.pl

Specjalistyczne poradnictwo prawne i psychologiczne świadczone jest przez Dział Poradnictwa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie w następujących lokalizacjach:

ul. Rzeźnicza 2, pokoje nr 13 i 14, tel. 12 430-45-45

ul. Józefińska 14, pokój nr 002, tel. 12 616-54-80

os. Szkolne 34, pokój nr 14, tel. 12 643-61-77

ul. Praska 52, pokój nr 2, tel. 12 266-69-58

ul. Dietla 64, pokój nr 6, tel. 12 429-13-33

al. Słowackiego 46, pokój nr 1, tel. 12 634-31-15

os. Teatralne 24, pokój nr 213, tel. 12 643-15-23

ul. Jerzmanowskiego 37, pokój nr 3, tel. (12) 658-88-27

Centrum Informacji Kulturalnej Osób Niepełnosprawnych Galeria „Stańczyk”

30-079 Kraków

ul. Królewska 94

tel/fax: 12-636-85-84

e-mail: galeriastanczyk@vp.pl

www.idn.org.pl/fson/cikon

WYPOŻYCZALNIE SPRZĘTU ORTOPEDYCZNEGO I POMOCNICZEGO

Fundacja na rzecz Chorych na SM im. bł. Anieli Salawy

ul. Dunajewskiego 5

31-133 Kraków

tel. 12 430 07 58, 422 28 11

fax: 12 430 07 58

e-mail: biuro@fundacja-sm.org

www.fundacja-sm.org

dni i godziny otwarcia: pn, śr, pt 9.00- 13.00

Fundacja Pomoc Krakowskiemu Hospicjum

Wypożyczalnia sprzętu medycznego

os. Centrum B bl.6

31-927 Kraków

tel. 12 644 65 50,

e-mail: fundacja@fundacijapkh.krakow.pl

www.fundacja.krakow.pl

dni i godziny otwarcia: pon, pt 9.00-14.00; wt, śr, czw. 9.00-17.00

Towarzystwo Solidarnej Pomocy

ul. Ujastek 3

30-969 Kraków

tel. 12 644 09 68

e-mail: tsp_kr@onet.pl

dni i godziny otwarcia: pon.- pt 9.00 -14.30

Stowarzyszenie „Lekarze Nadziei” - Apteka Darów Leków

os. Dywizjonu 303, paw.1

tel. 12 647 28 08, 12 648 04 87

dyżury: wt., śr. i pt. 16.00 – 18.00

**PEŁNOMOCNICY REKTORÓW DS. OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA UCZELNIACH**

Uniwersytet Jagielloński

mgr Ireneusz Białek

Pełnomocnik Rektora UJ ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Retoryka 1/210, 31-108 Kraków

tel. 12 424 29 50

e-mail: bialek@adm.uj.edu.pl,

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

dr hab. Janina Filek

Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych

tel. 12 293 51 20

ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków

e-mail: sprawin@ae.krakow.pl; filekj@ae.krakow.pl

Akademia Górniczo Hutnicza

mgr inż. Andrzej Wójtowicz

Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych

tel. 12 622 26 04

DS-4, ul. Reymonta 17, pok. 10B

e-mail: on@agh.edu.pl; wujek@agh.edu.pl

Uniwersytet Pedagogiczny
dr Małgorzata Trojańska
Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych
ul. Ingardena 4, pokój 107
30-060 Kraków
tel. 12 66266 35
e-mail: mtroj@ap.krakow.pl
Politechnika Krakowska
mgr inż. Jan Ortyl

Politechnika Krakowska
mgr inż. Jan Ortyl
Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych
Wydział Mechaniczny
al. Jana Pawła II 37, 31-864 Kraków
tel. 12 628 35 52
e-mail: ortylj@interia.pl

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
mgr Agnieszka Misiuk
Pełnomocnik Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych
ul. Gustawa Herlinga Grudzińskiego 1
30-705 Kraków
tel./fax: 12 252 45 12 (w godzinach dyżurów)
e-mail: pełnomocnik@afm.edu.pl

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
mgr Katarzyna Kutek-Sładek
Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych
ul. Kanonicza 9
pok. 101
31-002 Kraków
tel. 12 370 86 10
e-mail: bon@upjp2.edu.pl

BIURA DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH KRAKOWSKICH UCZELNI

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Jagiellońskiego

tel. 12 424 29 50 (sekretariat)

e-mail: bon@uj.edu.pl

www.bon.uj.edu.pl

Biuro mieści się w Kamienicy pod Śpiewającą Żabą
przy ul. Retoryka 1/210 (na rogu ul. Piłsudskiego)
31-108 Kraków

Godziny otwarcia:

pon.- pt. w godz. 9.00-17.00

Dyżury dla studentów:

pon. – czw. w godzinach 10.00 - 16.00

pt. w godz. 10.00 - 14.00

Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Pedagogicznego

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych UP

ul. Armii Krajowej 9 (Dom Studencki „Krakowiak”), pokój 127
30-150 Kraków

tel. 12 662 66 70

wew. 66266

e-mail: bon@up.krakow.pl

www.ap.krakow.pl/bon

Dojazd na przystanek bezpośrednio pod biuro: „Armii Krajowej” - linie autobusowe 103, 139, 208, 501 lub „Miasteczko Studenckie AGH” - linie 102, 103, 139, 159, 173, 208,

**Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Ekonomicznego
Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych Uniwersytetu Ekonomicznego
w Krakowie**

ul. Rakowicka 27

31-510 Kraków

tel. 12 293 75 52

e- mail: zsn@zsn.uek.krakow.pl

www.zsn.uek.krakow.pl

Pawilon D pokój nr 19

dyżury: wt. – pt. 10.00 – 12.00

**Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Politechniki Krakowskiej
Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych Politechniki Krakowskiej**

Dom Studencki nr 4, „Balon” pok. 601

ul. Skarżyńskiego 3

31-866 Kraków,

tel. 12 628 37 22

e-mail: zsn@zsn.pk.edu.pl

www.zsn.pk.edu.pl

dyżury: pt. 9.00 – 12.00

**Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Akademii Górniczo-Hutniczej
Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych AGH**

ul. Reymonta 17/10

30-059 Kraków

tel./fax 12 622 26 04

wew. AGH 46 30

e-mail: bon@agh.edu.pl

www.zsn.agh.edu.pl

**Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II
Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych UPJP2**

ul. Kanonicza 9

31-002 Kraków,

tel. 12 370 86 10

e-mail: bon@upjp2.edu.pl

www.bon.artedotum.pl

godziny otwarcia:

wt. 10.00 – 15.30

czw. 10.00 – 15.30

pt. 11.00 – 15.30

**Biuro ds. Studentów Niepełnosprawnych Krakowska Akademia
im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego**

ul. Gustawa Herlinga Grudzińskiego 1

30-705 Kraków

bud. C, pok. 053

tel./fax: (12) 252 45 12

e-mail: bon@afm.edu.pl

PRZYDATNE STRONY WWW

„Bez barier” - Serwis poświęcony osobom niepełnosprawnym w Miejskiej Platformie Internetowej Magiczny Kraków, www.krakow.pl/bezbarier

„NGO – organizacje pozarządowe” portal dla organizacji pozarządowych w Miejskiej Platformie Internetowej Magiczny Kraków; www.ngo.krakow.pl

Portal Edukacyjny Miasta Krakowa www.portaledukacyjny.krakow.pl

Strona Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - www.pfron.org.pl

Portal Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji - głównym założeniem portalu jest udzielanie aktualnych informacji o wydarzeniach związanych z osobami niepełnosprawnymi, aktualnymi przepisami - www.integracja.org; www.niepelnosprawni.pl

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - zawiera informacje dotyczące polityki państwa w zakresie pomocy społecznej oraz działań na rzecz osób niepełnosprawnych - www.mpips.gov.pl

Serwis w portalu organizacji pozarządowych prowadzony przez Stowarzyszenie Klon/Jawor - www.klon.org.pl

Ogólnopolska Baza Zakładów Pracy Chronionej - www.zpchr.pl

Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych - akty prawne, informacje, ustawy, wszystko dla pracodawców osób niepełnosprawnych - www.popon.pl

Internet dla niepełnosprawnych - w portalu znajduje się wiele ciekawych informacji przydatnych dla osób niepełnosprawnych. Znajdują się tutaj również wirtualne serwery lokalne - www.idn.org.pl

DOSTĘPNOŚĆ BUDYNKÓW UMK DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Budynek Magistratu, plac Wszystkich Świętych 3-4 - platforma przychodowa w klatce „F”, dostępny schodolaz, WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych, obsługa w języku migowym, możliwość zejścia urzędnika do osoby niepełnosprawnej.

Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego, plac Wszystkich Świętych 11 - architektonicznie budynek trudny, wiele ciągów schodowych, dostępny schodolaz z placu Wszystkich Świętych 3/4.

Wydział Geodezji, ul. Grunwaldzka 8 - podjazd i WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych, obsługa w języku migowym.

Wydział Skarbu Miasta, ul. Kasprowicza 29 - dostępny schodołaz, WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych, obsługa w języku migowym, możliwość zejścia urzędnika do osoby niepełnosprawnej.

Wydział Spraw Społecznych, ul. Stachowicza 18 - podjazd od podwórka, winda i WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych, obsługa w języku migowym.

Wydział Architektury i Urbanistyki, Rynek Podgórski 1/2 - wejście od strony ulicy Limanowskiego, podjazd, wideofon, szeroka winda, WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych na parterze, obsługa w języku migowym.

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, ul. Wielicka 28A, - podjazd, winda dostępne WC.

Wydział Kształtowania Środowiska, os. Zgody 2 - podjazd, winda i WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych, obsługa w języku migowym.

Wydział Mieszkalnictwa, ul. Wielopole 17a - dostępny schodołaz, obsługa w języku migowym, możliwość zejścia urzędnika do osoby niepełnosprawnej.

Wydział Spraw Administracyjnych, al. Powstania Warszawskiego 10 - dwa podjazdy, winda, WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych, obsługa w języku migowym.

Urząd Stanu Cywilnego, ul. Lubelska 27 - dostępny schodołaz, WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych, obsługa w języku migowym, możliwość zejścia urzędnika do osoby niepełnosprawnej.

MOPS, ul. Józefińska 14 - podjazd, winda, WC przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Wykaz ogólnodostępnych toalet dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością

http://www.krakow.pl/bezbarrier/ulgi_i_uprawnienia/8821,artykul,wyzkaz_miejsc_postojowych_dla_osob_niepelnosprawnych.html